

## “Necessitem reconstruir la confiança, que ha estat molt ferida”

Entrevista al patriarca llatí de Jerusalem, el cardenal Pierbattista Pizzaballa, en un moment de màxima tensió a Terra Santa

EN PRIMER PLA P 8-11

*El cardenal Pizzaballa va presidir el 17 d'octubre una adoració eucarística i pregàries per la pau a la procatedral del patriarcat llatí, a Jerusalem.*







# 18-20

## La devoció que agermana dos pobles

Un crist crucificat va arribar a Bellpuig des del poble italià de Bormio



# 40

## Recuperar el llenguatge de les campanes

II Jornades de campanologia de l'arquebisbat de Barcelona



# 47

## “El treball artesanal és una necessitat per a la formació del monjo benedictí”

G. Frederic Fosalba, nou monjo de Montserrat

## EDITORIAL

# Cristians a Terra Santa

Els cristians són una minoria a Terra Santa, tant a la Franja i Cisjordània com a Israel, on constitueixen menys de l'1% de la població. Una minoria que acaba sent víctima col·lateral del foc creuat i dels enfrontaments entre israelians i palestins. És una situació que s'ha repetit durant les més de set dècades que dura el conflicte araboisraelià, que ara s'agreuja i que pot comportar encara més la disminució dels cristians a la terra de Jesús.

I malgrat aquesta condició de minoria, els cristians a Terra Santa fan un gran servei a molts nivells: cultural, espiritual, social, assistencial i ecumènic. Però sobretot són custodis de la presència de Jesucrist a la seva terra.

En l'entrevista concedida a *Catalunya Cristiana* en uns moments tan difícils, el cardenal Pierbattista Pizzaballa, patriarca llatí de Jerusalem, explica la dramàtica situació que s'ha trobat a Terra Santa en tornar de Roma, on recentment va ser consagrat cardenal pel papa Francesc.

Pizzaballa afirma que en trenta-quatre anys de servei a la regió no havia presenciat mai l'esclat d'un conflicte amb un nivell tan intens d'odi i violència. “He trobat una Terra Santa completament transformada en pocs dies, immersa en un mar d'odi i violència com mai no havia vist en trenta-quatre anys de presència aquí”, exposa en l'entrevista feta per Bernat Folcrà.

El cardenal Pizzaballa va convocar un dia de dejuni i abstinència, i de pregària, el dimarts 17 d'octubre amb el missatge titulat *Ja que Déu no és un Déu de desordre, sinó de pau (1Co 14,33)*. També el papa Francesc n'ha convocat un per al divendres 27 d'octubre. Unim-nos-hi en pregària i, sobretot, no ens oblidem dels germans cristians de Terra Santa. “Pregueu per nosaltres — diu Pizzaballa — i, tan aviat com sigui possible, veniu a visitar aquesta Església.”

.....

## Subscriviu-vos-hi

DESITJO SUBSCRIURE'M AL SETMANARI CATALUNYA CRISTIANA DURANT UN ANY (51 NÚMEROS)

Edició paper 145€

Edició digital 90€

Edició en català

Edició en castellà

Nom \_\_\_\_\_

Cognoms \_\_\_\_\_

Adreça \_\_\_\_\_

Població \_\_\_\_\_

DP \_\_\_\_\_ Tel. \_\_\_\_\_ NIF \_\_\_\_\_

A/e \_\_\_\_\_

### Forma de pagament

Únic pagament per any

Dos pagaments semestrals

Xec nominatiu que adjunto

Domiciliació bancària (\*ompliu ordre adjunta)

\*Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meva subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

**Titular del compte** \_\_\_\_\_

**Tel. titular del compte** \_\_\_\_\_

**A/e titular del compte** \_\_\_\_\_

IBAN

ENTITAT

OFICINA

DC

COMPTE

DATA (DD/MM/AA)

### Lliureu aquesta butlleta a:

Fundació Missatge Humà i Cristià  
(Catalunya Cristiana)

Departament de Subscripcions

Comtes de Bell-lloc, 67-69

08014 Barcelona

Signatura del titular \_\_\_\_\_

# La setmana en tuits

**JORDI RIERA**  
**@JORDIRIERA1**

19/10/2023

Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport Blanquerna-URL

Inici del Congrés de l'Escola Cristiana de Catalunya "QUÒRUM23" Més de 700 mestres de l'Escola Cristiana d'arreu de Catalunya! Enhorabona a tots i totes! Aquí estem des de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport Blanquerna-URL

**CARDENAL JOAN JOSEP OSELLA**  
**@OMELLACARDENAL**

18/10/2023

Arquebisbe de Barcelona

Preguem intensament per les més de 500 víctimes de l'hospital cristià a Gaza. Preguem pels difunts, pels ferits i per les seves famílies. Preguem a la Reina de la Pau per la fi d'aquesta guerra fratricida i violenta que afecta civils indefensos a Terra Santa

**XAVI TORRES**  
**@XAVITORRESLL**

18/10/2023

Periodista de TV3

Moltes gràcies a tothom per les felicitacions! La veritat és que estem molt contents pel Premi Ondas al millor documental *Unzué. L'últim equip del Juancar*. Tant de bo serveixi per millorar les condicions de l'univers ELA

**IGNASI MORETA**  
**@IGNASIMORETA**

18/10/2023

Editor de *Fragments*

La Fundació Joan Maragall estrena seu (ara, a la històrica i espectacular Balmesiana!), i jo avui mateix hi començo un taller de lectura sobre Joan Maragall

# LA SETMANA

## Escollat a Ràdio Estel

**IGNASI MIRANDA**

### RECONeixEMENT A LA FE BAHÀ'Í

Elisabeth Attar Lheure, premiada amb el 10è Memorial Cassià Just per la Direcció General d'Afers Religiosos de la Generalitat, va dir el 13 d'octubre que "el diàleg interreligiós passa per afavorir un ambient òptim bastint ponts entre les diferents confessions, descobrint sempre el valor de cadascuna de les creences". En una entrevista a la secció *Temps de diàleg* dins el programa *Sense distància*, la guardonada i creient de la fe bahà'í va reivindicar "l'escolta oberta, parlant de cor a cor".

Elisabeth Attar Lheure, en recor-

dar que les religions "es necessiten per poder conviure en la diversitat", va assegurar que el Memorial Cassià Just "és per a tots els qui estan treballant pel diàleg interreligiós", i el va comparar "amb els castellers, perquè el de dalt rep un premi, però també hi són els de sota i els qui fan pinya". Sobre la fe bahà'í, fundada per Bahaulà el 1863 al territori de l'actual Iran, Attar Lheure va destacar que els seus seguidors "creuen que Déu, amb l'amor per la seva creació, no la deixa mai i sempre envia missatgers".

## Zoom MACIÀ GRAU



La Fundació Escola Cristiana de Catalunya (FECC) està immersa en un procés de reflexió estratègica, que s'emmarca en el Pacte Educatiu global del papa Francesc i el document del Dicasteri per a l'Educació *La identitat de l'escola catòlica per una cultura del diàleg*. Dins d'aquest procés, el 19 d'octubre els professionals dels gairebé 400 centres adherits a la Fundació van compartir un moment de trobada i de reflexió conjunta al Congrés Quòrum 23. En aquest congrés es va presentar un document amb les claus per renovar la identitat i la missió de la FECC.

## L'efemèride

**30 d'octubre del 1991:** a Madrid se celebra una conferència mundial per a la pau al Pròxim Orient



## Mirada al món

## Sense notícies d'Àfrica



**AGUSTÍ  
BORRELL**

*Vicari general de l'orde  
del Carmel Descalç*

## Estem molt lluny de considerar iguals totes les persones i els pobles

**A**llarg d'aquest any que estem vivint s'han produït fortes tempestes i esllavissaments de terres a la República Democràtica del Congo, que han causat centenars de morts i han destruït cases i cultius. Poc abans, el pas d'un cicló devastador va provocar inundacions i va tenir efectes semblants a Malawi. Mentrestant, a Burkina Faso continua present i actiu el terrorisme que es tradueix amb freqüència en episodis de violència i de mort i de tant en tant dona lloc a intents de cop d'estat.

Aquestes notícies no les he conegudes a través dels mitjans de comunicació europeus, sinó que les he sabudes perquè tinc la sort de con-

viure amb persones d'aquests països, que per tant en tenen informació de primera mà. De realitats semblants, n'hi ha moltes més a l'Àfrica i en altres regions del món. Les desgràcies naturals, la violència terrorista o militar i l'explotació econòmica fan que encara avui siguin milers els morts, els desplaçats i les persones que viuen en una pobresa extrema.

De tot això, se'n parla ben poc. Em pregunto amb quins criteris els nostres mitjans trien les notícies que difonen. Si fets com els esmentats passessin, per exemple, a França, a Anglaterra o als Estats Units, els sabríem immediatament i amb tota mena de detalls. La humanitat ha fet passos importants en el camí vers la igualtat i la solida-

ritat, però hem de reconèixer que ens continuem mostrant força insensibles amb el sofriment i la desgràcia dels altres, i que estem molt lluny de considerar iguals totes les persones i els pobles de la terra.

El cristianisme proclama un missatge de fraternitat universal. Si ens creiem que tots els homes i dones del món som fills d'un mateix Pare, hem de sentir-nos afectats pels problemes i les necessitats de tots els nostres germans d'arreu del món, de qualsevol poble, raça o nació que siguin. L'interès per allò que passa en països poc coneguts pot ser un primer pas en aquesta sensibilitat universal que sens dubte ha d'anar creixent.

## La sal de la terra

## Festa gran a Montserrat



**MAR  
PÉREZ**

*Teòloga biblista*

ció dels nous escolans: la creació de la Schola Cantorum de l'Escolania de Montserrat. Un grup de 15 nois i 14 noies d'entre 17 i 24 anys dirigits per en Pau Jorquera, que s'incorporen a la basílica per cantar a la Mare de Déu i ajudar en la pregària els milers de pelegrins que arriben cada dia a la muntanya sagrada. El seu compromís és cantar un cop al mes, tot un cap de setmana, per tal que els petits escolans tinguin més temps per estar amb la família i a casa seva.

La creació de la Schola Cantorum ha estat meditada durant molt temps pel prefecte de l'Escolania, Efreem de Montellà, en col·laboració amb altres monjos de l'abadia. A més, l'aprovació d'aquest nou cor va ser votada per la comunitat i acceptada per una àmplia majoria.

Durant uns quants anys vaig pujar a Montserrat gairebé cada cap de setmana a la celebració de la missa conventual dels diumenges, i sempre

vaig trobar a faltar la figura femenina al presbiteri, ple de monjos estimats però buit de dones que també podien aportar quelcom de bo i complementari a la festa eucarística. Ara, sortosament, si més no un cop al mes, podem veure i sentir les veus de les noies de la Schola Cantorum compartint la bellesa de la música montserratina amb els seus companys de cor.

Vull donar les gràcies a la comunitat de monjos de l'Abadia de Montserrat per aquesta petita passa cap a la igualtat entre homes i dones dins de la nostra Església. Veritablement va ser una festa gran el passat 11 de setembre en la línia del camí sinodal que va dur a terme Jesús de Natzaret!

## Un cop al mes, podem veure i sentir les veus de les noies de la Schola Cantorum

**E**l dilluns 11 de setembre, com es fa cada any, els nous membres de l'Escolania de Montserrat van vestir per primera vegada la saia i el roquet. Sempre és un dia emocionant, perquè els pares, de forma simbòlica, acompanyen els seus fills fins a l'altar, on els espera el prefecte de l'Escolania per acollir-los en una nova etapa de la seva vida que els marcarà per sempre més. És un dia alegre i bonic en què es compleix una tradició que dura més de 700 anys.

Però aquest any hi ha hagut una novetat significativa en l'acte de ves-



**CARD. JOAN JOSEP  
OMELLA OMELLA**  
Arquebisbe de Barcelona

## Els trets distintius d'una Església sinodal

Aquest diumenge es clausura la primera sessió de la XVI Assemblea General Ordinària del Sínode dels Bisbes. Hem arribat fins aquí després de fer un llarg camí per les diòcesis d'arreu del món, per les diverses Conferències episcopals i en les trobades continentals que han anat marcant el camí del Sínode.

L'itinerari que hem recorregut junts no ha estat en va. Hem anat descobrint els trets que han de caracteritzar una Església sinodal. Uns trets que encara cal anar perfilant, reflexionant i discernint. Volem avançar vers una Església més sinodal en la seva universalitat, en la seva concreció diocesana i en cada grup i comunitat eclesial. Assenyalo algunes d'aquestes característiques que es recullen en l'*Instrumentum laboris* (vegeu els números 19-31).

El Concili Vaticà II parla de l'Església com a Poble de Déu, en el qual cadascun dels seus membres té un paper específic, irremplaçable i complementari. Ara bé, allò que ens uneix i identifica com a Poble de Déu és l'Esperit Sant rebut en el baptisme, que ens fa fills de Déu, membres de la seva família, iguals en dignitat i responsables tots plegats d'una missió comuna, que és l'anunci de la salvació i l'esperança que ens porta Jesús. Aquesta missió tindrà sentit si la duem a terme junts i en comunió.

L'Església és un àmbit d'encontre, d'escolta recíproca, de diàleg, d'acollida per a tothom. Com a Poble de Déu hem de ser capaços d'abraçar cada persona, acceptar-la tal com és i acompanyar-la des de la seva situació a l'encontre amb Déu.

El nostre món està marcat per múltiples tensions, que també habiten en el dia a dia de la comunitat eclesial. Un dels aspectes distintius de l'Església sinodal és saber reconèixer aquestes tensions i, sobretot, ser capaços de gestionar-les moguts per l'Esperit Sant i mantenint viva la comunió.

Tot plegat fa que el discerniment sigui un repte i una necessitat que acompanya el camí sinodal i la vida de l'Església. Discerniment per copsar el pas de Déu en la vida de les persones i del món, per anar descobrint a què ens crida l'Esperit Sant en aquest moment concret. Discerniment en la vida personal i en la comunitària, en el dia a dia de la nostra fe. Una Església que vol discernir escoltant l'Esperit Sant i deixant-se guiar per Ell.

Benvolguts germans i germanes, ha estat un mes de treball exhaustiu, d'escolta mútua sota l'impuls de l'Esperit. La vida sinodal no és una estratègia per organitzar l'Església, sinó l'experiència de poder trobar una unitat que abraça la diversitat sense cancel·lar-la, perquè està fonamentada en la unió amb Déu, en la confessió d'una mateixa fe, sota el guiatge de l'Esperit Sant.

Que Santa Maria, mare de l'Església, ens ajudi a tots.

*Instrumentum laboris* de la Fase universal del Sínode



Cardenal Pierbattista Pizzaballa, patriarca llatí de Jerusalem

# “HE TROBAT UNA TERRA SANTA IMMERSA EN UN MAR D’ODI I VIOLÈNCIA COM MAI HAVIA VIST EN 34 ANYS”

**FRA BERNAT FOLCRÀ**

Fotos: Patriarcat llatí de Jerusalem

**A**l rostre del cardenal Pierbattista Pizzaballa, patriarca llatí de Jerusalem, es reflecteix una preocupació profunda i un cansament ombrívol. Terra Santa, després del seu retorn de Roma i de la seva consagració recent com a cardenal pel papa Francesc, es troba immersa en una crisi sense precedents. En trenta-quatre anys de servei a la regió, no havia presenciat mai l’esclat d’un conflicte amb un nivell tan intens d’odi i violència.

Malgrat la catàstrofe que es viu en aquests moments, el seu somriure no va deixar de brillar en diferents ocasions durant aquesta entrevista (feta quan encara Israel no havia començat la invasió de Gaza) com un feix de llum d’esperança que es nega a apagar-se. Aquesta llum, nascuda de la fe, res-

plendia enmig de la foscor, recordant-nos que l’esperança és l’últim que es perd.

Per al cardenal, l’Església de Terra Santa és l’Església mare, una figura maternal que, com Raquel, plora pels seus fills. La petita comunitat cristiana de Gaza s’aferra a aquesta esperança mentre afronten l’adversitat. El cardenal Pizzaballa fa una crida angoixada a la comunitat internacional per treballar incansablement a desescalar urgentment la guerra i obrir corredors humanitaris cap a Gaza. La tasca d’educar en el respecte i la inclusió cap a l’altre serà el repte crucial un cop acabi el més aviat possible aquesta guerra atroç. Restaurar la confiança i la pau en una regió que és el cor espiritual del món.

## Com ha trobat Terra Santa?

He trobat una Terra Santa completament transformada en pocs dies, immersa en un mar d’odi i violència com mai no havia vist en trenta-quatre anys de presència aquí. Vam veure els bombardejos al sud d’Israel i

vam presenciar aquest assetjament hermètic i feroç sobre la població de Gaza, amb milers de morts. Hi ha molta tensió, molta ràbia i molt d’odi, malauradament.

## Com es troba la petita comunitat cristiana a Gaza i les germanes de la mare Teresa de Calcuta que són allà?

Són unes mil persones, una mica més de la meitat estan allotjades al nostre complex parroquial, on també resideixen les germanes de la mare Teresa amb uns 60 nens discapacitats, molts d’ells amb discapacitats greus. La situació és molt crítica, amb escassetat d’aigua, d’aliments i manca d’electricitat. La situació és molt, molt greu i no és fàcil. No hi ha instal·lacions per a totes aquestes persones. A més, l’ordre d’evacuació per part de les forces armades israelianes no es pot complir perquè no saben on anar. Per tant, es queden allà amb un risc molt greu que la guerra els atrapi.

## Quines són les passes que la comunitat internacional ha de fer?

Malauradament, ja hem arribat a una catàstrofe, una catàstrofe hu-



“ L'únic que podem fer, a més d'oferir ajuda humanitària, és ajuntar-nos en la pregària, parlar amb Déu, clamar a Déu i també escoltar la seva veu”

Quan va esclatar el conflicte a Terra Santa el patriarca era a Bèrgam, la seva terra natal.

mana abans que física o material. Ho hem vist en les imatges d'aquests dies, tant d'una banda com de l'altra. La comunitat internacional ha de treballar molt per desescalar la situació, per establir corredors humanitaris cap a Gaza que permetin l'ingrés d'aigua i aliments, i que la població vulnerable pugui abandonar la Franja. Veig que això sembla molt difícil d'aconseguir. Amb tot, hi hem d'insistir.

**Una de les iniciatives que du a terme a Jerusalem és la pregària i el dejuni. Com es desenvolupen les accions pastorals per involucrar la comunitat cristiana?**

Això és important. En aquest moment, tots ens sentim impotents, una mica sense forces. L'únic que podem fer, a més d'oferir ajuda humanitària, és ajuntar-nos en la pregària, parlar amb Déu, clamar a Déu i també escoltar la seva veu.

**Quina és la situació d'altres cristians a Terra Santa, com els que viuen a Jerusalem i Natzaret? Han hagut d'abandonar Terra Santa?**

Tots estan atrapats, ningú no en pot marxar. Físicament estan tots bé, però tots estem molt afectats per aquesta situació extremadament greu.

**Pel que fa al turisme religiós, hi havia molts turistes cristians en el**

**moment d'aquest atac?**

Hi havia molts pelegrins, sí. Però tots n'han marxat, no queda ningú.

**Abans que tot això passés, vostè va esmentar que veia amb preocupació un augment de la violència i va comentar que cal una reeducació per tornar a educar les persones en el reconeixement de l'altre, per no veure'ls com a enemics. Això és el que cal fer amb urgència en la societat israeliana i palestina?**

Crec que el que hem presenciat és el resultat del rebuig a considerar l'altre, que de totes maneres existeix i no desapareixerà. Malauradament, vaig ser un profeta fàcil en aquest sentit. Mai no hauria previst una situació tan greu, però es percebia una escalada al territori. Ara hem de treballar perquè aquesta crisi acabi immediatament. I després que acabi, començarà una obra molt difícil de reconstrucció, no tant de la runa física, sinó de les relacions humanes que en aquest moment han estat profundament destruïdes.

**Sabem que la comunitat cristiana a Israel és menys de l'1%. Un augment de la població cristiana podria ajudar en la construcció de pau a Terra Santa?**

Com augmentar-la, però? Els cristians no volen venir aquí, volen marxar-ne, malauradament. Així



Les parròquies de Terra Santa es van bolcar en la jornada de pregària convocada pel cardenal Pizzaballa.

que no és fàcil augmentar-la. A més, aquí, tot i que els cristians som portadors de pau, és cert, som pacífics, tant el judaisme com l'islam ens recorden els crims del passat: la shoà, les croades. No estem en posició de donar lliçons, som aquí per viure en pau, serenament, i mirar de construir relacions. Pel que fa al nombre, repetixo, mentre aquesta situació sigui tan dramàtica, serà molt difícil que pugui augmentar.

**Vostè ha traduït el missal a l'hebreu. Això també ha estat una riquesa perquè vostè ha estat un testimoni de certa proximitat dels jueus a la fe cristiana i a l'Església.**

Hi ha una petita comunitat de gent d'expressió jueva, al voltant de cent persones, a la qual se sumen els nens, joves, fills de migrants i treballadors estrangers que resideixen aquí. Diguem que plantegen preguntes sobre Jesús, i aquí a Jerusalem és una pregunta sempre molt concreta, mai teòrica, que afecta la vida de moltes persones. I sempre és molt bonic veure com, malgrat nosaltres matei-



Els líders religiosos de Jerusalem van fer una declaració conjunta sobre la greu situació.

xos, malgrat els nostres límits com a persones de l'Església, Jesús continua parlant a moltes persones.

### **Després d'aquesta guerra, com veu el futur de les peregrinacions a Terra Santa?**

En el passat hi ha hagut moltes crisis i després les peregrinacions s'han reprès. Potser aquest cop trigarà una mica més de temps. Caldrà tornar a començar, però la peregrinació no s'acabarà mai. Perquè el desig de visitar els llocs de Jesús mai no desapareixerà del cor dels pelegrins. Caldrà temps, caldrà paciència, però aquesta crisi s'acabarà i començarem novament.

### **Creu que la comunitat internacional ha oblidat Terra Santa i la situació palestina i israeliana?**

En el passat, l'havien oblidada. De fet, ja no es parlava del tema. Malauradament, ara ha tornat a l'agenda de la manera més dramàtica i horrible possible.

### **Quan diem que Jerusalem és l'Església mare, creu que tots els cristians realment n'estan convençuts, d'aquest fet?**

Que sigui l'Església mare és un fet. Pel que fa a la convicció de la consciència, potser no tant. I caldrà treballar més en això, penso que és una missió nostra, dels cristians de Terra Santa, recordar als cristians que som l'Església mare. La nostra tasca és recordar-ho, hi hauríem de treballar més, en aquest aspecte.

### **Quin és el seu missatge d'esperança?**

El primer que demano a tothom, i sobretot a les nostres comunitats cristianes i catòliques, és que preguin per Terra Santa, que organitzin moments comuns de pregària per Terra Santa i per aquesta Església mare que està passant per un moment molt difícil. I després, l'esperança és filla de la fe. Necessitem creure, en primer lloc, que és possible que després d'aquesta crisi podrem reconstruir la confiança, que en aquest moment ha estat tan ferida per aquesta situació. Pregueu per nosaltres i, tan aviat com sigui possible, veniu a visitar aquesta Església.

**“No estem en disposició de donar lliçons, som aquí per viure en pau, serenament, i mirar de construir relacions”**

**“Crec que és missió nostra, dels cristians de Terra Santa, recordar als cristians que som l'Església mare”**

**“Necessitem creure que és possible que després d'aquesta crisi podrem reconstruir la confiança, que en aquest moment ha estat tan ferida”**

**JAUME FLAQUER**

Jesuíta

Director de la Càtedra Andalus  
per al Diàleg de Religions  
Universitat Lloïola

Els vídeos d'èpica militar preparats per Hamas indiquen un perillós acostament cap a tàctiques de propaganda d'Al-Qaeda i d'Estat Islàmic

## Hamas: per què tan atroç i per què ara?

**P**er entendre l'odi dels palestins cap a Israel, cal considerar diversos elements interns i externs. Com a causes externes, s'han d'esmentar la proliferació constant d'assentaments il·legals a Cisjordània, l'enorme pressió que pateixen els palestins que viuen als voltants, les infinites dificultats de moviments que tenen, les provocacions recents de l'extrema dreta israeliana a l'esplanada de les Mesquites, i el pla de la progressiva compra d'edificis palestins per part d'israelians de Jerusalem per anar-los expulsant de la ciutat.

En canvi, també hem d'assenyalar una sèrie de causes internes: una pobresa de la població palestina (equivalent a la d'altres països del Pròxim Orient) accentuada per un govern de l'Autoritat Palestina corrupte i autocràtic incapaç d'oferir benestar econòmic, una política de màxims respecte de les seves reclamacions a Israel que paralitza tot progrés, i un creixement exponencial dels sermons religiosos incendiàries contra Israel i els jueus.

Però, per què Hamas ha comès aquest atemptat tan atroç? El llançament de míssils des de Gaza de fa dos anys no va aconseguir els objectius estratègics. La resposta d'Israel va ser dura, però no prou per aixecar el món àrab contra Israel. Necessitava ser molt més cruel per

incitar a la rebel·lió els musulmans amb la resposta previsible d'un govern d'extrema dreta al poder. Els vídeos d'èpica militar preparats per Hamas indiquen, a més, un perillós acostament cap a tàctiques de propaganda d'Al-Qaeda i d'Estat Islàmic destinada a la població musulmana internacional. Podem veure una nova onada d'atemptats terroristes.

I per què ara? Primer, per commemorar els 50 anys de la guerra del Yom Kippur, on Egipte va sorprendre Israel conquerint el Sinaí. I segon, i sobretot, per evitar que Israel signi acords de pau amb l'Aràbia Saudita. Fa unes setmanes, el príncep Mohammed bin Salman va assegurar que les negociacions estaven molt avançades. Aquest país volia ara sumar-se als Acords d'Abraham ja signats pels Emirats, Bahrain, el Sudan i el Marroc. Aquests acords suposarien per a Israel un reconeixement a canvi d'oferir ajuda militar, permís per a la utilització del programa espia Pegasus, i sobretot permetre la instal·lació d'energia nuclear civil. L'Autoritat Nacional Palestina, per part seva, condicionava l'acord a poder governar moltes de les àmplies zones ocupades.

Hamas, a Gaza, en competència amb l'ANP de Cisjordània, necessitava, doncs, evitar una medalla del seu oponent.



**BÀRBARA VIRGIL**  
 Professora de Llengua  
 Hebrea Facultat de Teologia  
 de Catalunya

Desitgem que després del dolor arribi el temps de la pau, que torni el respecte per la vida, per l'ésser humà i per la seva dignitat

## Quan arriba la guerra allà on un dia vam ser de visita

**H**i ha dates que queden gravades en la memòria de les persones. Fa pocs dies passejàvem per Natzaret. Dies més tard encara havíem d'arribar a Betlem, Jericó i Jerusalem. Com en altres ocasions, acompanyava un grup de quaranta pelegrins del bisbat d'Urgell. Mai m'hauria imaginat el que passaria aquell mateix dissabte. A la Galilea aquells dies de la nostra estada eren tranquils, quasi sense circulació per les carreteres. Hi havia la pau pròpia dels dies festius i de vacances. Coincidien els dies del pelegrinatge amb la Festa de Sucot o Festa dels Tabernacles, era un temps de celebració. Hi havia per tot el país barraquetes casolanes als carrers i als balcons de les cases, eren les *sucot*, amb el sostre de canyes per veure el cel quan seus a dins, hi fas un àpat o fins i tot hi dorms. Així, mirant cap al cel a través de les canyes del sostre, recordar que malgrat les precarietats viscudes l'esperança ens ve de Déu, que ens protegeix. Així eren els dies de principis d'octubre al nord i al sud del país.

Quan visito Natzaret, al costat de l'església dels cristians grecoceltes, sempre m'entretinc fent un cafè a la botiga d'uns amics armenis, la botiga dels Boghosian. De generacions viuen allà. Van arribar-hi fa més d'un segle quan fugien de les massacres perpetrades contra els armenis a l'est de l'actual Turquia. Amb en Berg, ens hem posat a parlar de la deportació de la població de Nagorno-Karabakh, a la qual algun noticiari li havia dedicat mínims

minuts d'atenció. Tot un país buidat de la seva gent, tots armenis, obligats a abandonar casa seva, les seves esglésies, els seus cementiris amb els seus morts allà enterrats. Recordo visitar aquelles esglésies armenies a les muntanyes de l'antiga regió d'Artsakh. Guerra i deportació. El silenci per resposta de tot un món que mira però no hi veu.

Mentre parlàvem de la incomprensió del món, no m'imaginava que Nagorno-Karabakh no seria l'únic país que havia visitat no feia gaire temps que quedaria marcat per la manifestació més violenta d'un conflicte entre diferents grups humans. La inhumanitat, de sobte, amb el vestit de la guerra, comença a passejar impunement per ciutats que feia poc que havíem visitat. La desolació arriba al cor de molta població. La població d'aquí i d'allà. El terror de la guerra amb les seves pròpies eines transforma els llocs, les persones, l'aire, la terra, el cel. La confusió, el caos, la sang, el dolor, l'odi fan via pas a pas, i ignorant els justos, cauen els sostres que protegeixen la mirada cap al cel. Els morts clamen ofegats per la foscor i la incomprensió dels homes.

Desitgem que després del dolor arribi el temps de la pau, que torni el respecte per la vida, per l'ésser humà i per la seva dignitat. Que tornin aviat els dies d'alçar la mirada cap al cel per veure el prodigi de la creació i no les armes de destrucció. Que el silenci ocupi l'espai, i que les armes que causen els crits i els plors, no es deixin sentir més.

# V

## VIDA ECLESIAL

Aquesta setmana el **Papa** segueix amb preocupació la situació a **Gaza**, parlem de la devoció del **Crist de Bormio** i coneixem el testimoni de dos **seminaristes nigerians**







La condemna del Papa als bombardejos d'Israel li ha valgut una queixa d'aquest país

# El Vaticà mira a Terra Santa mentre el Sínode s'apropa al seu final

**RODRIGO MORENO QUICIOS**  
CORRESPONSAL A ROMA

L'actualitat al Vaticà ha estat marcada per la preocupació del Papa per Terra Santa i els enfrontaments entre les milícies de Hamas i l'Estat d'Israel. És un escenari en el qual han tingut un paper clau els gestos del cardenal Pierbattista Pizzaballa, patriarca llatí de Jerusalem, el qual va convocar una jornada de dejuni i pregària el 17 d'octubre i que en una trobada amb periodistes en la qual va ser present *Catalunya Cristiana*, es va mostrar obert a intercanviar-se pels nens segrestats per Hamas. "Si estic a punt per a un intercanvi? Qualsevol cosa si pot conduir a la llibertat i portar aquests nens a casa, no hi ha problema. Per part meva, disponibilitat absoluta", va dir.

Seguint el seu exemple, el Papa convocava una altra jornada de dejuni i pregària el 27 d'octubre. "Exhorto tots els creients a mirar aquest conflicte des d'una única banda: la de la pau", va dir Francesc en l'audiència general del 19 d'octubre, quan va donar a conèixer aquesta cita oberta a tothom, també "als germans i germanes de diferents confessions cristianes, als qui pertanyen a altres religions i a aquells amb la causa de la pau al cor".

D'altra banda, les crides constants de Francesc en les seves catequesis i després de l'Àngelus a una "defensa proporcionada" per part d'Israel, del qual ha reconegut el dret a defensar-se, però a qui ha recriminat els bombardeigs a Gaza, li ha valgut una queixa formal de Raphael Schutz, ambaixador d'Israel davant la Santa Seu. En una carta publicada li recrimina "ambigüitats lingüístiques" i "equiparar l'agressor amb la víctima".

És un moviment diplomàtic similar al que Andrii Yurash, ambaixador d'Ucraïna davant la Santa Seu, ha fet en altres ocasions, com quan Francesc va condemnar l'assassinat amb cotxe bomba de Daria Dúguina, filla de l'ideòleg rus Aleksandr Duguin, o quan al Via Crucis de la Setmana del 2022 va decidir que dues infermeres, una russa i una altra ucraïnesa, portessin la creu plegades durant l'estació *Jesús mor a la creu*. Malgrat les reivindicacions dels seus representants polítics, els quals pateixen la guerra i demanen molta sensibilitat a Francesc en els seus discursos, cal subratllar que no hi ha el risc de cap ruptura de relacions entre la Santa Seu i Ucraïna ni amb Israel.

## POSSIBLES NOUS VIATGES DEL PAPA

El Papa continua fent entrevistes i aquest cop ha estat el torn de l'agència de notícies argentina Télam. Preguntat sobre els possibles viatges futurs, Francesc ha reconegut que, després de visitar la seva Argentina natal el 2024, quan ja hagin acabat les eleccions, vol viatjar a Papua Nova Guinea. Igual que la inesperada Mongòlia, és un país que recentment ha captat l'atenció del Papa. Tot i que només el 30% dels seus sis milions i mig d'habitants (uns dos milions) siguin catòlics, compta amb una laica al Sínode: Grace Wrackia, la qual ha parlat sense embuts a la sala de premsa de la Santa Seu i ha arribat a declarar que al seu país "hem estat escoltant durant molt de temps i ara ens agradaria parlar i que ens escolteu, perquè tenim molt per donar al món".

Francesc ha reconegut que, després de visitar la seva Argentina natal el 2024, quan ja hagin acabat les eleccions, vol viatjar a Papua Nova Guinea

## ESGLÉSIA EN SORTIDA

## En tot...

En la recent estrenada exhortació apostòlica *Laudate Deum*, Francesc ens anima: “Convido cadascú a acompanyar aquest camí de reconciliació amb el món que ens alberga, i a embellir-lo amb l’aportació pròpia, perquè aquest esforç propi té a veure amb la dignitat personal i amb els grans valors” (69). Són molts els cops que pot sonar simple aquesta invitació a títol individual. Alhora, el Papa aclareix: “No puc negar, però, que cal ser sincers i reconèixer que les solucions més efectives no vindran només d’esforços individuals, sinó abans que res de les grans decisions en la política nacional i internacional.” Un cop més, posa de manera clara la solució de tot el que preocupa la societat en mans de cadascuna de nosaltres. Treballar per la transformació real del món no pot ser tasca exclusiva d’aquelles persones amb responsabilitats públiques, polítiques..., que també ho és, sinó que és una tasca conjunta de tota la societat. És responsabilitat de cadascuna de nosaltres, com a membres actius, ja sigui en la nostra faceta més personal en la qual vetlarem per un tracte amable, responsable, just, ètic... amb els nostres coetanis, facilitant la convivència i la gestió de l’entorn proper, una sostenibilitat més gran, una convivència cordial..., com en la nostra faceta professional, en la qual donarem el millor per complir l’encàrrec rebut.

Si cada persona és responsable en tots dos àmbits, en un temps relativament curt podríem començar a notar els canvis al voltant nostre. En paraules d’Ignasi de Loiola, si practiquem “en tot estimar i servir”, el món també reflectirà aquesta màxima.

**ESTHER BORREGO**  
Trelladora social



Un moment de les sessions de treball a l'aula Pau VI.

Entre les altres destinacions que el Papa sospesa per a un viatge apostòlic, tot i que amb moltes menys paperetes, hi ha també Austràlia i Nova Zelanda, relativament properes a Papua Nova Guinea i al seu país natal.

### ÚLTIMES SESSIONS DEL SÍNODE

A mesura que octubre s'acosta al final, també ho fan les congregacions generals de la XVI Assemblea General Ordinària del Sínode sobre la Sinodalitat. Al tancament d'aquesta edició, els seus participants ja han acabat el Mòdul B de l'*Instrumentum laboris*. Aquesta part del document de treball fa especial referència a la comunió, missió i participació.

Segons ha revelat a aquest setmanari la Comissió d'Informació del Sínode, durant els darrers dies els seus participants han fet especial referència al paper dels bisbes. Els cercles menors han recollit a les síntesis que “el nomenament de bisbes és un tema delicat i que s'hauria de consultar més”, que “el bisbe ha d'entendre que la diòcesi no és només ell i que necessita assessorament, especialment en àrees econòmiques” i que els prelats han de compaginar dues figures. D'una banda, “una figura paterna que guia”, però alhora una de materna que “expressa amor i cura i que ha d'escoltar les víctimes d'abusos”.

 SOLSONA

# LA DEVOCIÓ QUE AGERMANA DOS POBLES

Fet amb fusta dels Alps italians, un Crist crucificat va arribar a Bellpuig des del poble italià de Bormio, ara fa 400 anys

**CARME ESCALES**  
BELLPUIG

**C**inquanta-cinc esglaons conformen l'escalinata del Rosari que s'enfila fins al pla que dona entrada a l'església de Sant Nicolau de Bellpuig, a la comarca de l'Urgell. Així, quan entrem al temple haurem fet els cinc trams dels cinc misteris amb deu esglaons cadascun que són Avemaries, més els cinc grans finals del Glòria.

Un cop som a dins, la història es desplega davant nostre amb una devoció especial que ve de lluny. L'església de Bellpuig és la llar del Crist de Bormio, una imatge que va arribar d'Itàlia fa 400 anys i que durant la guerra civil espanyola va ser cremada amb el conjunt del temple. Però la gran estima del poble a aquest Sant Crist va fer demanar que se'n construís un altre d'igual, que ara fa 70 anys va tornar a ser rebut a Bellpuig amb els braços oberts.

L'origen, però, de la devoció al Crist de Bormio l'hem d'anar a buscar en aquest poble de la Llombardia, a la província de Sondria, a la regió dels Alps italians, al costat del Parc Nacional de l'Stelvio.

Cap a l'any 1621 hi van arribar els calvinistes, que van atacar la vila i van intentar destruir la sagrada imatge del seu Crist. El duc de Fèria, Gómez IV Suárez de Figueroa i Còrdova, era en aquell temps el governador de Milà i va intervenir en el conflicte. En el seu equip de servei hi havia Isabel Maria

de Casanoves, que era filla de Bellpuig. Ella va ser una de les dones que, desitjant protegir el Crist, va demanar al duc que el comprés. L'acord per adquirir-lo va fixar el preu en tantes monedes de plata com fessin falta per igualar el pes del Crist en una balança. I van caldre trenta monedes per pagar-lo.

El duc va donar un espai a la imatge del Crist de Bormio en una capella privada a Milà. I la filla de Bellpuig hi anava a resar. Van ser nombroses les pregàries que Isabel Maria de Casanoves hi va fer per demanar que la filla del duc es curés d'una malaltia. En agraïment a tantes oracions per la curació de la seva filla, el duc va regalar el Sant Crist a Isabel de Bellpuig que, l'any 1623, quan l'esposa del duc va morir, va retornar a Catalunya i, amb ella, la sagrada imatge. El Crist de Bormio va sortir en vaixell del port de Gènova cap a Barcelona, on primer va ser acollit a casa d'un notari, però després, com que hi anava tanta gent a veure'l, el van portar al monestir de les Jerònimes. Només s'hi va estar unes setmanes, temps suficient, però, perquè les monges se'n fessin devotes. Volien que romangués amb elles, però el destí del Crist de Bormio era l'església parroquial de Bellpuig. Van deixar a les Jerònimes, això sí, la corona d'espines que portava el Crist. Alliberat de les espines, la imatge va continuar fent camí fins al poble de Bellpuig, on va fer la seva entrada el 30 de maig de l'any 1623. Va ser rebuda sota una alzina al lloc on encara avui s'aixeca l'anomenat oratori, que és punt de sortida de les processons del poble.

Segons testimonis de l'època, a la processó de benvinguda al Crist de Bormio hi van assistir veïns de Bellpuig i de molts altres pobles de la rodalia. Entre els caminants que van arribar des

del poble de Maldà, hi anava un nen cec amb el seu pare, i diuen que en arribar a l'oratori li va dir al seu progenitor: "Ja veig el Sant Crist!", donant per fet que acabava d'esdevenir vident.

El Crist va tenir la seva primera i temporal ubicació a l'altar de Sant Antoni, però uns anys més tard, el 1631, el nebot d'Isabel Maria de Casanoves, mossèn Francesc de Cornellana, va demanar el permís per construir una capella, on el 30 d'abril de 1702 es va entronitzar la imatge arribada d'Itàlia.

Poc més de dos segles després, però, entre el 21 i el 23 de juliol de 1936, un escamot de la FAI va destruir totes les imatges religioses de Bellpuig que va trobar. Va cremar un munt de sants a la plaça de Sant Roc i el dia 24 li va tocar el torn a l'església parroquial. Del Crist de Bormio només en va quedar la corona de plata que duia.

## Un nou Crist

Des de Bellpuig s'havien adreçat, sense èxit, a l'arxiprest de Bormio per demanar una còpia de la imatge. Va ser a començaments dels anys cinquanta, quan es va desencallar gràcies a la gestió dels missioners francesos d'una mina a prop de Lió que tenien devoció pel Sant Crist.

L'artista Jaume Perelló, nascut a Torrefarrera, però fill adoptiu de Bellpuig, se'n va anar a Bormio a treballar l'obra amb fusta dels boscos italians. Feta a imatge i semblança de l'original, present en fotografies, el nou Crist de Bormio va ser coronat amb la mateixa corona de plata que duia l'antic i que havia sobreviscut a les flames.

Una delegació de bellpugencs, amb Josep Pont i Gol, bisbe de Sogorb, i l'alcalde de Bellpuig, Jaume Carreras,

al capdavant, va viatjar a Bormio per recollir el Crist. I una comitiva de cotxes, bicicletes, autocars i centenars de persones, entre les quals hi havia el bisbe de Solsona, Vicente Enrique i Tarancón, el va acompanyar en el seu darrer tram d'arribada, des de Cervera fins a l'oratori de Bellpuig. I d'allà a la parròquia, on té un altar propi a dins de la capella dels Dolors, en un lateral del temple; una capella, per cert, on hi ha un preciós mural al fresc pintat per Jaume Minguell Miret.

Cinc mil persones van rebre el Crist en la seva "segona arribada a Bellpuig". Era el 30 de maig del 1953, "la festa més gran que s'ha fet mai aquí", explica l'actual rector de la parròquia, Abel Trulls.

La parròquia està plenament immersa en la commemoració dels 400 anys de la primera i els setanta de la segona arribada del Crist. I també de l'Any Jubilar en honor al Crist de Bormio que ha estat concedit des de la Santa Seu. Fins al dijous 30 d'abril del 2024, el dia 30 de cada mes, a excepció del febrer, que serà el dijous 29, tindrà lloc la celebració d'una missa en honor al Crist de Bormio que durant tot aquest Any Jubilar presideix l'altar major de l'església de Sant Nicolau. Concerts, conferències, exposicions i misses cantades són part del programa d'actes que es recullen en l'espai virtual creat per a l'ocasió: [www.cristdebormio.com](http://www.cristdebormio.com).

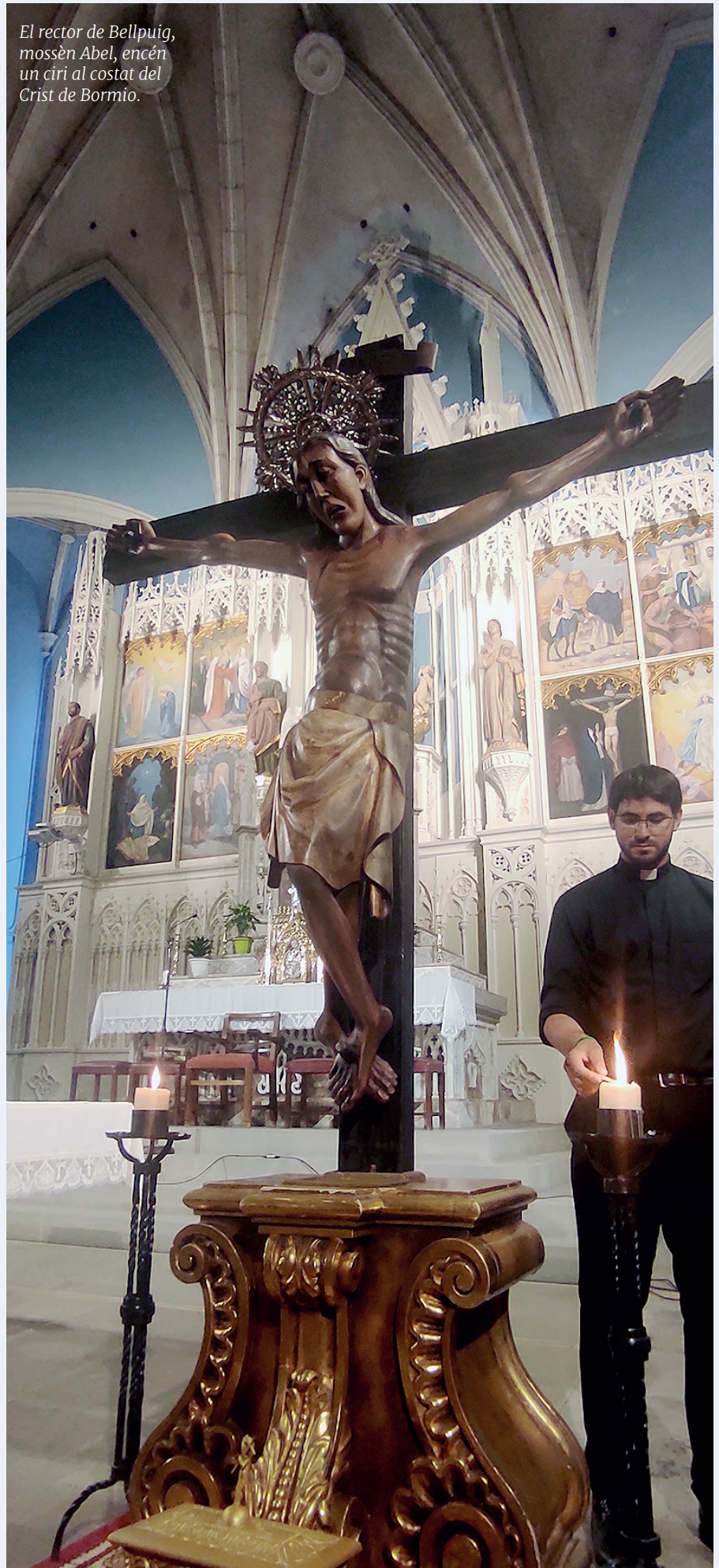
"Un Any Jubilar", afirma mossèn Trulls, "és aquell any de gràcia de concedir-nos la indulgència plenària que, segons la constitució apostòlica *Indulgentiarum doctrina*, és la remissió davant de Déu de la pena temporal a causa dels pecats, ja perdonats en referència a la culpa, que guanyen els fidels, convenientment disposats i en determinades condicions". Trulls recorda les tres condicions per rebre la indulgència plenària: confessar-se sacramentalment, rebre la Comunió eucarística i pregar per les intencions del Sant Pare.

Per tant, des de la parròquia de Bellpuig es convida tothom a rebre aquesta indulgència plenària visitant el poble. Pensant en això, el programa de commemoració de l'arribada del Crist de Bormio preveu visites guiades a Bellpuig.

### Viatge a Bormio

L'estiu del 2002, Bellpuig i Bormio van proclamar l'agermanament dels dos pobles. Des d'aleshores, el vincle

*El rector de Bellpuig, mossèn Abel, encén un ciri al costat del Crist de Bormio.*



*El rector de Bellpuig, mossèn Abel, encén un ciri al costat del Crist de Bormio.*



Veïns de Bellpuig van peregrinar a la localitat italiana de Bormio del 13 al 15 d'octubre.

sorgit de la devoció al Sant Crist italo-català ha fet mantenir un estret contacte entre totes dues poblacions, que ha donat lloc a intercanvis socioculturals. També a visites mútues, com la que acaben de realitzar mig centenar de veïns de Bellpuig, del 13 al 15 d'octubre, a Bormio.

Alguns dels participants pertanyen a la Confraria del Sant Crist de Bormio de Bellpuig, que té el seu origen a l'antiga Confraria de la Puríssima Sang, anterior a l'arribada del Sant Crist. La presideix Llorenç Fabregat, que explica que el motiu personal per ser part de la confraria és per pura devoció. "Acceptar el càrrec de president va significar un gran honor, a la vegada que una gran responsabilitat", expressa. "Portem el Crist amb tota devoció i

veneració, i amb tota dignitat", afegeix. Mantenir i propagar la devoció al Crist de Bormio és la principal missió dels confreres, i la designació de l'Any Jubilar és una extraordinària porta oberta per donar-lo a conèixer.

En el viatge a Bormio, els veïns i autoritats de Bellpuig, entre ells la regidora Dolors Florensa, l'excalde i promotor de l'agermanament de Bellpuig amb Bormio, Josep Pont, i el mateix rector, Abel Trulls, van lliurar a les autoritats de Bormio una ceràmica amb la imatge del Crist de Bormio i els escuts de les localitats de Bellpuig i de Bormio.

Com diu el mateix Abel Trulls, "l'església la fa el poble" i, amb una gran devoció per un crist singular que agermana pobles, Bellpuig ens ho demostra.

El dia 30 de cada mes té lloc la celebració d'una missa en honor al Crist de Bormio que durant tot aquest Any Jubilar presideix l'altar major de l'església de Sant Nicolau

## TERRASSA



### Ordenació sacerdotal de Martí Triquell

El diumenge 15 d'octubre el bisbe Salvador va ordenar prevere Mn. Martí Triquell a la catedral del Sant Esperit de Terrassa. Mn. Martí és fill de Granollers, s'ha format al Seminari diocesà i ha col·laborat pastoralment a la Mare de Déu del Roser a Cerdanyola del Vallès i, darrerament, a la seva parròquia de Sant Esteve de Granollers. Ha estat destinat com a vicari a les parròquies de Sant Esteve de Granollers, Sant Julià de Palou i Santa Agnès de Malanyanes.

## SANT FELIU DE LLOBREGAT

### Pastoral amb joves

El dimarts 3 d'octubre, a la Casa de l'Església, va tenir lloc la trobada d'inici de curs de preveres que acompanyen realitats de pastoral amb joves. Aquesta trobada la van convocar el bisbe Agustí i el nou delegat de Pastoral de Joventut, Mn. Josep Sellarés, que va manifestar la voluntat de configurar un nou equip que sigui representatiu de totes les sensibilitats i arxiprestats del territori.

## VIC

### El clergat inicia el curs pastoral

El dijous dia 5 d'octubre una bona representació del clergat diocesà va participar en el primer recés, que va tenir lloc a la santa Cova de Manresa i que fou predicat pel bisbe Romà. El títol de la xerrada foren *Reptes sacerdotals en terra de missió*, començant amb el tema del Sínode: què ha significat com a Església, què ens ha aportat i què ens demanen els decrets sinodals.

## SOLSONA



### La Coral Cardonina ofereix uns concerts a Roma

Del 12 al 15 d'octubre la Coral Cardonina i una comitiva de seixanta feligresos de la parròquia de Cardona van fer un pelegrinatge a Roma. Els cantaires van oferir uns concerts a la basílica de Santa Maria la Major i a l'església de Montserrat. També van protagonitzar unes cantades al Vaticà i a les catacumbes de Sant Calixte.

## TORTOSA

### La residència Sant Miquel celebra la festa del seu patró

La residència diocesana d'ancians Sant Miquel Arcàngel de Tortosa va celebrar el 29 de setembre la festa del seu patró amb una missa solemne presidida pel bisbe Sergi Gordo. Hi van participar un bon nombre de residents, familiars, membres del Patronat de la Residència, l'alcalde Jordi Jordán, regidors, persones que tenen cura dels malalts, personal de servei i altres persones invitades.

## LLEIDA

### Celebració de les Festes del Pilar

La comunitat aragonesa de Lleida va celebrar el 12 d'octubre les Festes del Pilar amb un programa d'actes que va començar amb la processó des de la seu de la Casa de Aragón fins a la parròquia de Sant Joan, on es va celebrar una missa, una actuació de jotes i un dinar de germanor. La vigília també es va celebrar una eucaristia a la parròquia del Pilar presidida pel bisbe Salvador.

## TARRAGONA



### XV Trobada Nacional de la Divina Misericòrdia a Tarragona

Més de tres-centes persones d'arreu de l'Estat espanyol es van congregar, el cap de setmana del 21 i 22 d'octubre, a Tarragona amb motiu d'aquesta trobada al voltant de la devoció impulsada a partir del testimoni de santa Faustina Kowalska. Entre les celebracions que van tenir lloc, un Via Crucis processional que va recórrer les muralles i el passeig arqueològic, conferències i testimonis o una vetlla de pregària.

## URGELL

### Jornada Diocesana de Catequistes a la Seu d'Urgell

La Seu d'Urgell va acollir el 12 d'octubre, festa de la Mare de Déu del Pilar, la Jornada Diocesana de Catequistes, presidida per l'arquebisbe Joan-Enric, i amb el lema *El catequista, testimoni de fe*, en base a la ponència de Mn. Joan M. Amich, vicari episcopal de Girona i exdirector del Secretariat Interdiocesà de Catequesi de Catalunya i les Illes Balears, (SIC).

## GIRONA

### Torroella i l'Escala acullen la 57ena Trobada de l'Hospitalitat de Lourdes

Prop de 300 persones van participar, el 12 d'octubre, en la 57ena Trobada diocesana de l'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes, que va tenir lloc entre Torroella de Montgrí i l'Escala. El programa va començar amb una visita guiada i va seguir amb una missa, un dinar de germanor i una actuació musical.

 TESTIMONIS DE FE

# Stephen, seminarista segrestat a Nigèria: “Es tractava d’un atac a la nostra fe cristiana”

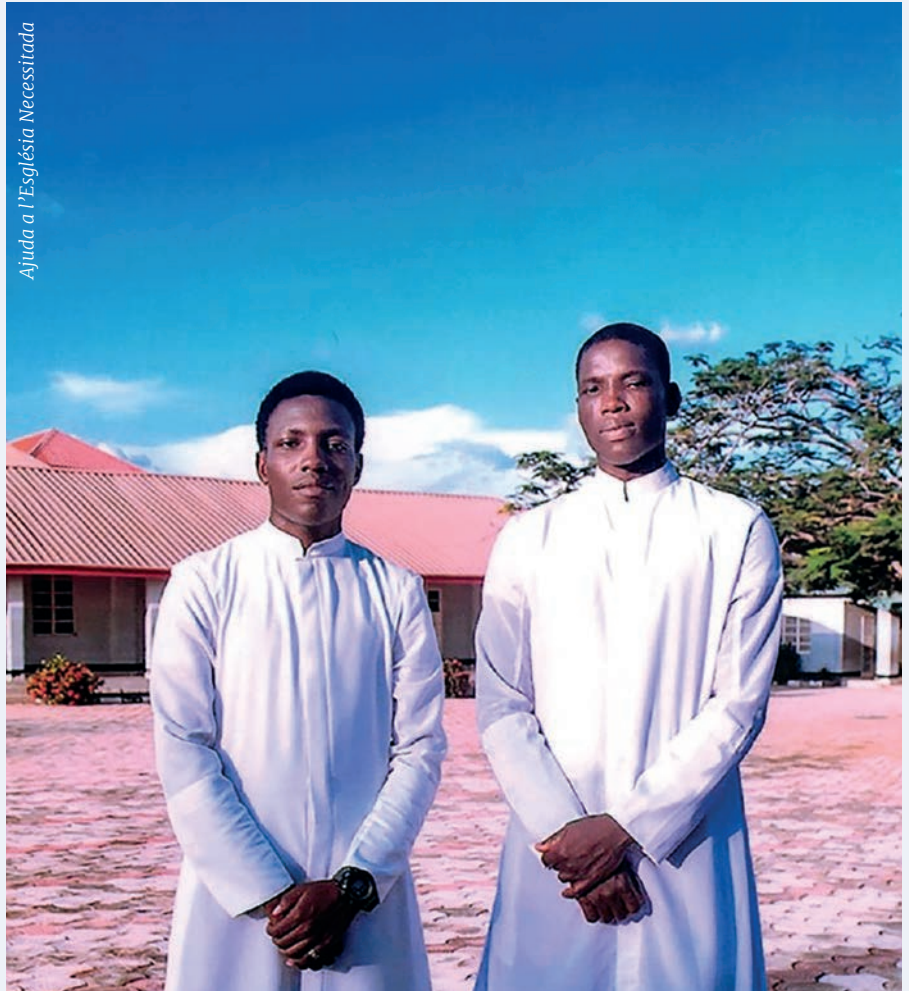
**BEATRIZ MORETÓ**  
DELEGADA D'ACN A BARCELONA

**N**igèria és un dels països més perillosos per viure la fe. El 2022 va encapçalar la llista de segrestos amb un total de 28 sacerdots i 7 religiosos. Tot i que els cristians nigerians, amb una població de gairebé 100 milions de persones, no són una minoria, els que viuen als estats del nord són víctimes d’una discriminació religiosa sistèmica i profundament arrelada.

Stephen Amos i Pius Tabat, seminaristes del Seminari Major del Bon Pastor a Kaduna, Nigèria, van sobreviure el 2020 a un segrest per qui ells mateixos van reconèixer com a pastors *fulani*. Per això, Ajuda a l'Església Necessitada els ha atorgat el Premi a la Llibertat Religiosa 2023. “Vull agrair des d’aquí aquest gest generós i ofereixo les meves pregàries a Déu per tota l’ajuda que oferiu a l'Església a Nigèria”, assegura Stephen Amos.

Els van segrestar durant la nit i se’ls van endur a punta de pistola. Amb set o vuit persones més els van fer estirar-se al terra nu, tots junts i amb fred. La major part del dia se’l passaven amb els ulls embenats i asseguts sota un arbre. Menjaven i bevien aigua en un recipient que els terroristes empraven per posar-hi combustible per a les seves motos. Els donaven cops al cap, a l’esquena o en qualsevol altra part, tots els dies, sense pietat.

Durant els dies en els quals aquests dos seminaristes de Nigèria juntament amb el seu company Michael Nnadi van romandre segrestats, també van patir vexacions a la seva fe: “Ens obligaven a entonar cants que normalment cantem a l’església o a ballar per a ells. Mentre cantàvem i ballàvem amb els ulls embenats, ens colpejaven.”



Ajuda a l'Església Necessitada

Els seminaristes Pius (esquerra) i Stephen.

Un dels segrestadors va començar a fer preguntes als seminaristes sobre la fe catòlica. Li va demanar al Michael que li ensenyés el pàrenostre. Segons explica el Pius, potser els altres se’n van assabentar o el mateix segrestador els ho va explicar, i “va ser llavors quan van venir a buscar el Michael per assassinar-lo”.

Tres dies més tard l’Stephen i el Pius van ser alliberats: “Després de tants dies de captiveri, de tant de dolor, deshumanització i pallisses, seríem lliures. No creiem que fos una coincidència que ens alliberessin quatre dies després de la seva mort. Va ser com si la seva sang ens hagués alliberat: ell va pagar el preu de la nostra llibertat.”

El Michael, l’Stephen, el Pius han

patit en pròpia carn l’atac només per la fe que professen: “Es tractava d’un atac a la nostra fe cristiana”, va assegurar l’Stephen. Tot i que s’està recuperant del segrest: “El maltractament, les pallisses i tot el que ens van infligir no han fet més que incrementar la meua fe i ajudar-me a continuar amb més força el meu objectiu de convertir-me en sacerdot.” L’Stephen reconeix que ara se sent lliure, i que la seva voluntat de ser sacerdot s’ha incrementat. També recorda i prega pel seu germà Michael: “Gràcies al fet que ell va donar la vida, nosaltres ens vam salvar.”

Aquests seminaristes són testimonis de la persecució per causa de la fe i de la persecució religiosa que pateixen molts cristians avui dia.

PEPE NAVARRO – CÀRITAS CATALUNYA



*Càritas Diocesana de Vic. Pis compartit per a joves.*

## UNA MIRADA A LA FRATERNITAT

“El camí sinodal que, com a Església, hem emprès, ens porta a veure en les persones més vulnerables —i entre elles molts migrants i refugiats— companys de viatge especials, que hem d’estimar i cuidar com a germans i germanes. Només caminant junts podrem anar lluny i assolir la meta comuna del nostre viatge” (papa Francesc).



**FERRAN  
RIERA**  
Director Escola Llissach  
Santpedor



## AULA EDUCATIVA

# L'educació no està de moda

Ens esquinçem les vestidures i clamem al cel justícia quan patim les conseqüències de la vida social que entre tots hem construït o simplement tolerat

**E**nguany l'inici de curs està esquitxat diàriament per notícies esfereïdores que parlen dels problemes de l'educació al nostre país. Però l'educació no està de moda. Sí que ho està la queixa i la reivindicació, el sentir-se molest i atacat, la desagradable sensació que no et deixen treballar en pau i, per sobre de tot, la denúncia. En nom del meu dret o del dret del meu col·lectiu, la denúncia sempre. Estar indignat és la forma raonable de viure en un món en què sempre hi ha raons per estar-ho.

Hi ha motius per estar enfadat. Per exemple, el dramàtic intent de posar en marxa l'aplicació d'un allei, la de la inclusivitat que, dissenyada en els despatxos de la teoria de la igualtat, està imposant per la via de la manca de recursos un sistema que dilapida la possibilitat que l'escola sigui l'eina que té un país per esmolar desigualtats socials i torçar el destí fatídic d'aquells que han arribat a aquest món amb les pitjors cartes pel joc de la vida.

Per no parlar de l'esgarriós

panorama de la hipersexualització dels nostres infants i joves. Consumidors habituals de pornografia i videojocs amb contingut altament violent, d'aplicacions destinades al contacte virtual i a la venda de la pròpia imatge en el mercat digital d'esclaus del segle XXI. Productes als quals accedeixen amb els mòbils que els adults els hem proporcionat sota el lema del "cal educar-los que l'utilitzin bé". I és així com estem abocant els nostres fills al jou de la malaltia mental i després ens fem els ofesos quan tracten l'alteritat i la seva matèria, aquesta beneïda carn que hem oblidat i que és necessària per a una relació real i verdadera, com quelcom inexistent o prescindible.

L'educació no està de moda. La denúncia i el fariseisme sí. Ens esquinçem les vestidures i clamem al cel justícia quan patim les conseqüències de la vida social que entre tots hem construït o simplement tolerat.

Si l'educació estigués de moda no parlariem només de recursos eco-

nòmics, ni de controls parentals, ni de lleis. Totes aquestes coses poden ser útils. Sens dubte que caldrà pensar-les millor i prendre decisions conjuntes. Però si l'educació (i no la preocupació per la crisi) no està en el centre, només serveixen per alimentar els motius dels que viuen enfadats.

Parlar d'educació és fer-ho del gest d'un home lliure que transmet a qui ve darrere el significat de les coses belles i bones que vol conservar i estimar, un home que estima i exalta en tot la llibertat que necessita el jove per acollir aquest significat com a seu.

Si no parlem a aquest nivell no podrem descobrir que el drama no es resol amb més personal ni tampoc legislant a favor o en contra de cap principi pedagògic. No descobrirem que són la bellesa i les experiències d'ordre el que configuren la magnanimitat i la grandesa d'esperit dels homes i les dones que, en el nostre món, podran fer front als desafiaments que tant ens fan patir i ens fan enfadar.



**JÚLIA  
BALLESTER**

Professora del grau en  
Psicologia de la Universitat  
Abat Oliba CEU



@juanjofezola

## APUNTS DE PSICOLOGIA

# Temps, relacions i benestar psicològic: reflexions de l'estudi de Harvard

Mantenir i millorar la qualitat de les nostres relacions requereix dedicar temps i atenció a les persones que ens rodegen

**L**aciència, en ocasions, passa per alt una variable crucial: el temps. La majoria dels estudis en psicologia i salut examinen la vida d'individus en un moment específic, i generen instantànies i extrapolen conclusions a partir d'aquell instant. En aquest article, s'explora una excepció valuosa que posa llum a la relació entre el temps, les relacions interpersonals i el benestar psicològic.

El 1938, fa 85 anys, un grup de 724 adolescents de Harvard i zones humils de Boston es van embarcar en un viatge científic que ha esdevingut l'estudi longitudinal més extens fet mai sobre l'experiència de vida, amb l'afany de descobrir què és el que realment manté sanes i felices les persones. Al llarg dels anys, aquests joves i les seves famílies han completat qüestionaris cada 2 anys, en què proporcionaven informació sobre la seva salut mental i física, trajectòria professional, relacions personals, activitats i creences. Ca-

da lustre, se n'ha registrat l'historial mèdic complet, i cada dècada, s'han dut a terme entrevistes personals, explorant temes íntims, preocupacions i objectius de vida.

Des de fa milers d'anys, la filosofia i altres disciplines han destacat que "les relacions positives són essencials per al benestar humà". L'estudi de Harvard confirma aquesta idea, i demostra que les persones més connectades amb la seva família, amics i comunitat experimenten no únicament més benestar, sinó també una salut física més bona i un envelliment més saludable en comparació amb aquells que experimenten soledat. La clau no radica en la quantitat de relacions, sinó en la satisfacció que s'hi experimenta. Relacions afectuoses i càlides actuen com a escut davant de les adversitats de la vida i el pas del temps, faciliten l'expressió del malestar i ens brinden un sentit de pertinença i comprensió que ens alleuja. A nivell biològic,

això es tradueix en nivells més baixos d'hormones relacionades amb l'estrès i, en darrera instància, en un desgast dels sistemes corporals menor.

L'estudi subratlla la importància de la família i les amistats, i recorda que el treball també és una font important de socialització i connexió. Mantenir i millorar la qualitat de les nostres relacions requereix dedicar temps i atenció a les persones que ens rodegen, mostrar-los curiositat i practicar la gratitud, reconeixent a més les contribucions que ens fan a la nostra vida.

Aquest estudi continua amb la generació següent: els fills d'aquells adolescents dels anys trenta que van compartir la seva vida i temps amb la ciència. I nosaltres continuarem prestant la nostra atenció a les seves troballes. En paraules dels actuals investigadors responsables de l'estudi, R. Waldinger i M. Schulz, "el temps i l'atenció són els materials essencials de la felicitat".

El 17 i 18 de novembre Barcelona acull el congrés “Inspira. Per a parròquies en sortida”

# L'EVANGELITZACIÓ NO POT ESPERAR

**ROSA MARÍA JANÉ CHUECA**

Redacció

**T**ots tenim inquietuds pel que fa a la missió de l'Església, i ningú no en pot tenir la resposta completa. Per això el fet de trobar-nos, escoltar-nos i reconèixer el pas de Déu per la nostra vida estic segur que ens farà molt de bé a tots i ens permetrà renovar amb fidelitat el compromís missioner que Crist va sembrar al cor de l'Església. Amb esperança i amb goig esperem trobar-nos aviat!” Són les paraules del bisbe auxiliar de Mèxic DF, Mons. Héctor Pérez, convidant a participar en el congrés “Inspira. Per a parròquies en sortida”, que organitza l'arxidiòcesi de Barcelona el 17 i 18 de novembre (congresinspira.com).

Aquest congrés està pensat per a les comunitats parroquials, per oferir pistes i reflexionar plegats sobre com anunciar l'Evangelí al segle XXI i aconseguir que una parròquia visqui en clau sinodal i missionera.

Mons. Pérez és un dels ponents del congrés i ens explica que “no es pot ser signe quan els nostres costums i ritus, la nostra mateixa comunitat ja no significa la salvació que Crist ofereix a la humanitat. No és Crist qui ha perdut la seva vigència, sinó els nostres signes”.

El papa Francesc insisteix en la necessitat de ser “Església en sortida”, cosa que per al bisbe mexicà suposa una crida “a ser signe enmig de la humanitat. Viure l'Església en sortida és viure la fidelitat a la missió que ens va encomanar Jesús. Jesús no ens va enviar a construir temples i resguardar-los, sinó a portar el seu Evangelí i l'amor misericordiós del Pare arreu del món, sobretot a aquells llocs on l'home se sent lluny de Déu i ha estat allunyat de Déu per les nostres actituds”.

Una altra de les “veus inspiradores” d'aquest congrés és Hannah Vaughan, responsable de la Reno-

vació Divina Gran Bretanya, que agraeix que Francesc ha fet “molt tangible l'evangelització”. Vaughan és conscient que hi ha el perill que l'Església, a mesura que disminueix en fidels, es tanqui en ella mateixa. Així, destaca que “el Papa ens ha fet un gran regal en recordar-nos que l'Església és un hospital per a pecadors, no un museu per a sants. Si les nostres esglésies no són llocs desordenats, plens de gent amb vides trencades i no perfectes, és senyal que no estem evangelitzant”.

Per això Mons. Héctor Pérez adverteix que “haurem d'aprendre a sortir de nosaltres mateixos, dels nostres temples, de les nostres seguretats per testimoniar l'amor de Crist allà on cal donar-ne testimoni”.

## Primer anunci

L'Església arrossega una inèrcia de segles de cristiandat, on tot-hom era cristià: les estructures, la cultura, les institucions... i eren les persones les que s'apropaven a l'Església. Avui les coses han canviat radicalment.



Mons. Héctor Pérez (a la dreta) recorda que la fe viscuda "des de" i "amb" la comunitat és una tasca pendent per a la majoria de parròquies.

## HÉCTOR PÉREZ

“Jesús no ens va enviar a construir temples i resguardar-los, sinó a portar el seu Evangeli i l’amor misericordiós del Pare arreu del món”

“Els laics no són un apèndix de l’Església, han de ser protagonistes no en contraposició del ministre ordenat, sinó junts”



*Hannah Vaughan és la responsable de la Renovació Divina Gran Bretanya.*

Ja als anys seixanta va haver-hi un canvi cultural que va obligar l’Església a canviar la metodologia per a l’anunci cristià, però, assenyala Vaughan, “hem estat dolorosament lents en el canvi. Hem trigat dècades a adonar-nos de com d’ineficàcia i fins i tot perjudicial és aquesta forma institucional i estructural del cristianisme. Ara estem despertant a la necessitat de proclamar el missatge de l’Evangeli en la seva frescor per confiar en les comunitats de deixebles en comptes de formes institucionals. El canvi s’està produint!”.

Un dels reptes més importants, segons Mons. Héctor Pérez, és “pas-

sar d’una Església de la cristiandat en la qual es buscava que la societat girés entorn de l’Església, a una Església peregrina, estrangera en aquest món, àvida de portar la llum de Crist a tots els cors que avui tant la necessiten. Aquest repte només el complirem quan el desig que l’Amor de Crist sigui experimentat ens mogui els cors per transformar les nostres estructures”.

I aquí ressona la insistència del papa Francesc per a una “conversió pastoral”. Cosa que no significa només tècniques noves o espais nous, sinó que “més aviat ens convida a deixar enrere la imatge d’una Esglé-

Inscriu-te al congrés  
Inspira



sia que pot existir en ella mateixa sense sortir a compartir l'Evangelí", ens explica Mons. Héctor, "la conversió pastoral brolla de la renovació de la nostra visió de l'Església. Qui es pot sentir fidel si no està fent cap cosa perquè l'Amor de Crist sigui reconegut i lloat? D'aquesta consciència és d'on brolla l'impuls per a la conversió pastoral".

Dit d'una altra manera, subratlla Mons. Pérez, "si Déu ha estat capaç de buscar moltes vegades formes noves de comunicar el seu amor al seu poble, fins al grau d'encarnar-se entre nosaltres, com és possible que nosaltres no vulguem renovar la nostra manera d'anunciar l'Evangelí?".

### Alguns reptes

Hannah Vaughan reconeix que el món avui és molt complicat: "És un lloc molt fosc. El caos que atrapa els joves a través de la tecnologia, la confusió d'identitat i de gènere, l'ansietat i la soledat és aterridor. Però Jesús és més poderós que tota aquesta foscor. Ell pot transformar i guarir cada jove. Mai abans s'havia necessitat tan desesperadament que les Esglésies compartissin la bona notícia que Déu és real, que t'estima i que pot transformar la teva vida."

Per on cal començar, però? Són molts els desafiaments als quals fer front. Segons Mons. Héctor, "el repte més gran per renovar la nostra evangelització és créixer en la consciència que tot cristià 'és una missió en aquesta terra'. Cap cristià pot ser fidel sense compartir l'amor que Crist li ha regalat i l'alegria de ser salvat".

Altres desafiaments són fruit del canvi d'època que experimentem. Com constata el bisbe, l'Església ja no és significativa per a gran part de la humanitat. Amb tot, "el missatge de Jesús sempre serà vigent, però com a Església necessitem trobar expressions noves que facin significatiu el missatge de Déu per a la humanitat".

Una de les claus passa per aconseguir que la parròquia sigui realment una comunitat. Hannah Vaughan apunta que "les parròquies no funcionen principalment com a comunitats, sinó com a 'estacions de servei' perquè la gent rebí els sagraments". Per a la responsable de la

Renovació Divina Gran Bretanya, en la nostra cultura desestructurada, una de les principals necessitats de les persones "és pertànyer a algun lloc. Les esglésies poden ser espais de pertinença per a qui els busca, si donem prioritat a l'hospitalitat, si mirem més enllà de nosaltres mateixos, si convidem els altres a entrar-hi".

En aquesta evangelització renovada, els laics tenen un paper fonamental. Vaughan comenta que "no necessitem esperar el permís de ningú per viure la nostra identitat. L'Esperit Sant depèn de nosaltres. Hi ha dues coses que poden fer que els laics siguin més passius: la seva pròpia manca de confiança i tímidesa a l'hora de compartir l'Evangelí, i la forma en la qual les estructures funcionen sovint, amb un enfocament excessivament jeràrquic o clerical. Però totes dues coses estan canviant".

En aquest sentit, cal subratllar el missatge que ens arriba des de la jerarquia, representada en aquest cas per Mons. Héctor Pérez: "Els laics no són un apèndix de l'Església, han de ser protagonistes no en contraposició del ministeri ordenat, sinó junts, amb la consciència que tots són moguts pel mateix Esperit."

### En clau sinodal

Com tota l'Església, també el congrés "Inspira" se celebrarà en clau de sinodalitat per buscar inspiració, formació i motivació per sortir a anunciar l'Evangelí. Hannah Vaughan ens remet al fundador de la Renovació Divina, el P. James Mallon, que diu "que el *syn-hodos* (estar junts en el camí) ha d'anar acompanyat de l'*ex-hodos* (sortir al camí). Si vivim la sinodalitat amb autenticitat, la nostra escolta dels altres serà un pas poderós en l'evangelització".

Segons Mons. Pérez, la sinodalitat transforma totalment la missió perquè "la missió no és una tasca exclusiva que ha de brollar de la creativitat del bisbe o dels seus col·laboradors; la missió de l'Església és una obra de l'Esperit Sant, i per fer-la vessa els seus carismes sobre tots els batejats i ungeix els ministres perquè aprenguin a discernir aquests carismes. La sinodalitat és una experiència de tota l'Església en la qual es reconeix com un poble

ungit que camina rere les petjades de Jesús, guiats per l'Esperit Sant per complir amb fidelitat la seva missió".

Vivim un temps de gràcia, una oportunitat, un *kairós*. Com assenyala Hannah Vaughan, el 2033 es compliran 2.000 anys de la mort i resurrecció de Jesús i de la seva gran missió: "Hi ha molts moviments i iniciatives cristianes que estan pregant i treballant per una dècada d'activitat missionera com el món no ha vist mai. Aquest és el nostre somni en la Renovació Divina: anhelem veure 33.000 parròquies abusant-se amb la missió per al 2033."

El congrés "Inspira. Per a parròquies en sortida" és una ocasió per ajudar les parròquies a reformar-se i adaptar-se per ser més evangelitzadors. "No hi ha temps per perdre!", anima Hannah Vaughan, "l'Esperit Sant va davant nostre i ja està renovant l'Església. Ens convida a respondre-hi amb audàcia, amb fe i amb entrega. Quan oferim les nostres vides en el poder de l'Esperit Sant, veurem com Déu ens utilitza per a la renovació de l'Església de maneres que mai no havíem imaginat".

## HANNAH VAUGHAN

**"Si les nostres esglésies no són llocs desordenats, plens de gent amb vides trencades i no perfectes, és senyal que no estem evangelitzant"**

**"Mai abans s'havia necessitat tan desesperadament que les Esglésies compartissin la bona notícia que Déu és real, que t'estima"**

Una religió que suprimís la raó seria absurda i ridícula; una religió que s'expliqués racionalment no tindria res de sobrenatural. La religió cristiana evita aquests dos excessos

## Blaise Pascal (1623-1662)



**JOAN PLANELLAS  
I BARNOSELL**

Arquebisbe metropolità  
de Tarragona i primat

**B**envolgudes i benlloguts, celebrem el 400 aniversari del naixement de Blaise Pascal, un dels autors de referència de la ciència, del pensament i del cristianisme. Com a científic va trencar amb la “cultura científica” de la seva època: sabia que el raonament purament deductiu era imprecís en física; i també va trencar amb la “cultura teològica”, que es dedicava a raonar sobre els dogmes en comptes de llegir l’Evangeli i els Pares de l’Església. Si l’experimentació fonamenta la ciència humana, la revelació fonamenta la ciència divina. El paper de la raó és limitat en ambdós casos.

L’època de Pascal va estar marcada per importants discussions a propòsit de la renovació del cristianisme. El corrent anomenat jan-

senista —l’*Augustinus* de Janseni es del 1640— sostenia un cristianisme exigent, però defensava també una consciència intensa dels drets de la persona humana i del pensament personal enfront de tot tipus d’absolutisme. En canvi, els jesuïtes defensaven una acomodació del cristianisme a la cultura renaixentista i al probabilisme moral. Es tractava de dues concepcions del món fortament divergents, si no oposades. Pascal defensava la fidelitat als orígens i estava en contra de les posicions sostingudes pels jesuïtes —com es posà de manifest en les *Cartes Provincials*—, però mai no va acceptar les tesis exagerades dels jansenistes sobre els condicionants de la llibertat humana.

La seva concepció del cristianisme es troba articulada sobretot en els *Pensaments*: un miler de petits fragments fets presumiblement amb la idea de fer una apologia de la religió cristiana. En els *Pensaments* hi trobem els grans temes de la seva reflexió: 1. *Els límits de la raó*: fe i raó pertanyen a dos ordres de coses diferents i irreductibles, és a dir, la raó i el cor —les “raons del cor que la raó no entén”. 2. *La grandesa i misèria de l’home*: en realitat, misèria de l’home sense Déu. La consciència de la nostra misèria és la causa de la nostra

grandesa, com la consciència de la ignorància era la causa de la saviesa en Sòcrates. La veritable religió ha de donar compte de les contrarietats de la naturalesa humana, de la nostra misèria i grandesa.

Per a Pascal, la religió cristiana satisfà ambdues exigències. La raó ni demostra ni nega l’existència de Déu, però la vida imposa la necessitat d’haver d’escollir i cal apostar. Així arribem a l’*aposta*, que significa un fracàs aparent de la raó. Però l’aposta és una manera d’existir. D’aquí que el veritable cristianisme és “submissió i ús de la raó”. Una religió que suprimís la raó seria absurda i ridícula; una religió que s’expliqués racionalment no tindria res de sobrenatural. La religió cristiana evita aquests dos excessos. Que la religió sobrepassi la raó no vol dir que la contradigui. No serveix de res conèixer Déu sense estimar-lo: un coneixement de Déu sense Jesucrist és inútil i estèril. Cal passar per Jesucrist per conèixer Déu i l’home.

No és el Déu dels filòsofs, sinó el Déu d’Abraham i de Jesucrist el que està present en el pensament de Pascal. Entre un món mut, significat pel “silenci dels espais infinits que horroritza” i un Déu amagat, però no absent, hi ha l’home: la seva certesa no és la de la raó, sinó la del cor.

Ben vostre.

Hem de tenir cura de la terra, meravellosa creació de Déu, que ens ha confiat generosament i a la qual estem profundament vinculats

## Carta del Papa “Laudate Deum”



**JOAN-ENRIC  
VIVES**

Arquebisbe d'Urgell

**E**l 4 d'octubre, festa de sant Francesc d'Assís, el Papa ha publicat una nova exhortació apostòlica, *Laudate Deum* (“Lloeu Déu”), on fa una crida a reaccionar de manera urgent i decidida davant la greu amenaça del canvi climàtic, provocat per l'activitat humana. Aquesta carta emfatitza i vol ser una continuació d'alguns missatges de la seva important encíclica *Laudato Si'* (“Lloeu Déu”), publicada l'any 2015, i dedicada a la crisi ecològica. Amb tot, el Papa ara apuja el to, davant la gravetat de la situació. Ens alerta

que, malgrat que alguns ho vulguin negar o amagar, el canvi climàtic segueix avançant i accelerant-se, sense que la comunitat internacional reaccioni de manera suficient. No es pot descartar, afirma, la possibilitat d'arribar a un punt crític, causat per una “cascada d'esdeveniments” irreversibles que es precipitin com “una bola de neu”, des d'on no hi hagi retorn. En tot cas, és indubtable que es tracta d'un fenomen global que ja perjudica de manera creixent les vides i famílies de moltes persones en molts diversos àmbits, com la salut, les fonts del treball, l'habitatge, les migracions forçades, que afecta especialment els col·lectius més vulnerables del món.

El papa Francesc reflexiona de nou sobre les causes que hi ha darrere de la degradació ecològica, especialment el “paradigma tecnocràtic” dominant, que pretén un ésser humà sense límits i un creixement infinit. Torna a demanar una revisió en profunditat del nostre model de progrés i de poder, per evitar que es giri contra nosaltres mateixos. També exhorta, un cop més, la comunitat internacional a actuar al nivell del repte global que vivim. Per això, reclama configurar “un nou multilateralisme” més democràtic, que inclogui l'aportació dels països petits i la societat civil, i que estableixi institucions internacionals “dotades d'autoritat”, capaces “d'assegurar el bé comú mundial”. En aquest sentit, de cara a la propera Ci-

mera mundial sobre el canvi climàtic (COP28), del desembre a Dubai, demana que s'aprovin mesures de transició energètica “eficients, obligatòries i fàcils de supervisar”, que obrin un nou procés, “dràstic, intens i que compti amb el compromís de tots”, a fi de reduir les emissions globals de diòxid de carboni i “evitar a temps els pitjors mals”.

A la vegada, el Papa s'adreça de manera particular a nosaltres, els fidels catòlics, per recordar-nos que cal que assumim la nostra responsabilitat. Hem de tenir cura de la terra, meravellosa creació de Déu, que ens ha confiat generosament i a la qual estem profundament vinculats. Per això, ens demana iniciar “un camí de reconciliació amb el món que ens acull i fer-hi la nostra aportació, per embellir-lo”. En aquest camí, tot i saber que el canvi climàtic necessita mesures polítiques nacionals i internacionals, ens recorda que és també indispensable “canviar l'estil de vida irresponsable, propi del model occidental”, “contaminant menys, reduint els residus, consumint amb prudència” i promovent així, una nova cultura que produirà els seus efectes a llarg termini. El lema triat “Laudate Deum”, fa seva una pregària de sant Francesc, i vol recordar-nos que “un ésser humà que pretengui ocupar el lloc de Déu, es converteix en el pitjor perill per a si mateix”.

## CONSULTORI BÍBLIC

## Quina era la pretensió en anomenar “Mestre” a Jesús?

QUIQUE FERNÁNDEZ

Coordinador d'Escola d'Animació Bíblica

Trobem en els quatre evangelis que en un bon nombre d'ocasions s'adrecen a Jesús amb el títol de “Mestre”. Però a l'hora de preguntar-nos l'abast que es pretén en anomenar-lo així, és inevitable adonar-se que no tots els que ho fan tenen la mateixa intenció.

Vegem-ne alguns exemples que ens poden ajudar a distingir aquestes intencions:

“Mestre bo, què haig de fer per posseir la vida eterna?” (Mc 10,17)

Se li acostava un home, que en el cas de l'evangeli de Mateu es presenta com a jove, i al qual, tradicionalment, per deducció d'allò a què sembla que no vol renunciar, el coneixem com a “jove ric”. Doncs bé, la seva pregunta no sembla que sigui profundament sincera. En el fons el que busca és un mestre “parcial”, és a dir, tan sols per a algun aspecte de la seva vida més “espiritual” però que no l'afecti en la seva totalitat i que no li posi en risc seguretats ni comoditats.

“Mestre, sabem que dius la veritat...” (Mt 22,16)

Els fariseus aparentment apel·len a la sinceritat de Jesús, però com en tantes altres ocasions ho fan des d'una falsa intencionalitat, amb preguntes-trampa per “enxampar” Jesús. L'encerten en el fet que és sincer, però ells no ho són perquè no busquen la veritat.

Maria Magdalena diu a Jesús: “Rabuní!” (Mestre) (Jn 20,16).

Així és com la Magdalena reconeix explícitament Jesús com a Mestre. Ella sí que és sincera perquè busca. Ho ha fet caminant al costat de Jesús i ho fa ara amb aquesta professió de fe: el Mestre és el Ressuscitat.

Marta i Maria. Jesús a Betània (Lc 10,38-42).

La postura i actitud discipular de Maria de Betània parla sense necessitat de paraules: reconeix el Mestre, n'escolta la Paraula i així el Mestre n'alimenta el seguiment discipular.

## PER A CONSULTES:

redaccio@catalunyacristiana.cat

## COMENTARI DE LA PARAULA

# Estimant el qui veiem, estimem Aquell que no veiem



CONCEPCIÓ HUERTA

Biblista

Il·lustració: Glòria Monés

El mestratge de Jesús era interpellat sovint per membres de grups religiosos jueus de caràcter pietós, com ara els fariseus i els saduceus, l'eix central de la vida dels quals era la pretesa pràctica de la Llei de manera escrupolosa. En l'evangeli de sant Mateu, s'explicita la consideració que Jesús tenia d'aquests grups. Els retreia haver esdevingut font de llei (oral), suplantant la de Moisès (escrita), i de predicar i instar els altres a practicar-la, mentre ells feien ostentació de la seva condició de falsos guies i reclamaven un reconeixement humà que no els pertocava.

En el text (Mt 22,34-40) que proclamem avui, un mestre de la Llei del grup dels fariseus pregunta a Jesús, per provar-lo, quin és el manament més gran. La resposta és definitiva. El manament més gran i el primer està contingut en allò que hi ha escrit en el cinquè llibre de la Torà (Dt 6,4-9): “Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'ànima i amb tot el pensament.” Jesús n'hi afegeix un de segon, que és semblant al primer: “Estima els altres com a tu mateix.” La resposta de Jesús enclou un tercer element: “Tots els manaments de la Llei i dels profetes depenen d'aquests dos.” El mestre de la Llei coneix els dos manaments. El primer, perquè forma part de la professió de fe que ha de reci-

tar en la pregària diària. El segon, perquè el seu imperatiu ja és present en el llibre del Levític, on és adreçat a tot jueu fidel que vulgui ser sant a imitació del Senyor. La novetat de Jesús té dos accents, que devien sobtar als oients. En primer lloc, la relació intrínseca que estableix entre els dos manaments, de manera que el compliment d'un és requisit necessari per a l'observança de l'altre. En segon lloc, l'afirmació que tota la revelació de Déu, continguda en la Torà i els Profetes, depèn d'aquests dos manaments, indica quin és el moll de l'os de la Llei i, al mateix temps, la simplifica. La resposta de Jesús contrasta amb el tarannà de l'interlocutor, que es regeix per les més de sis-centes normes amb què l'escrúpol dels seus havia esmicolat la Llei de Moisès i dels Profetes, carregant així un farcell feixuc a les espatlles del poble jueu fidel.

Sant Joan, en la primera carta (4,20), descriu de manera existencial el contingut fonamental de la resposta de Jesús al mestre de la Llei: “Si algú afirmava: ‘Jo estimo Déu’, però detestava el seu germà, seria un mentider, perquè el qui no estima el seu germà, que veu, no pot estimar Déu, que no veu.” Estimem Déu en els altres; estimem els altres en Déu. I amb el Senyor, fem experiència de la suavitat del seu jou i de la lleugeresa de la seva càrrega.

# Diumenge XXX de durant l'any

## Lectura primera

Ex 22,20-26

*Si maltractàveu les viudes i els orfes, s'encendria la meva indignació contra vosaltres*

Lectura del llibre de l'Èxode

El Senyor diu: “No maltractis ni oprimeixis els immigrants, que també vosaltres vau ser immigrants al país d'Egipte. No maltractis cap viuda ni cap orfe: Si els maltractes i alcen a mi el seu clam, jo l'escoltaré i, encès d'indignació, us mataré amb l'espasa: les vostres dones quedaran viudes, i orfes els vostres fills.

”Si prestes diners a algú del meu poble, als pobres que viuen amb tu, no facis com els usurers: no li exigeixis els interessos. Si et quedes com a penyora el mantell d'algú, torna-l'hi abans no es pongui el sol. És tot el que té per abrigar-se, el mantell que l'embolcalla. Amb què dormiria? Si ell alçava a mi el seu clam, jo l'escoltaria, perquè soc compassiu.”

## Salm responsorial

17

Us estimo, Senyor, vós m'enfortiu, roca i muralla que em deslliura. R.

R. *Us estimo, Senyor, vós m'enfortiu.*

Déu meu, penyal on m'emparo, escut i força que em salva. Rodejat d'adversaris delirants, clamo al Senyor, crido auxili d'entre els enemics. R.

Beneït sigui el Déu vivent, el meu penyal. Beneeixo el Senyor que em salva. “Ha donat grans victòries al seu rei, ha mostrat l'amor que té al seu Ungit.” R.

## Lectura segona

1Te 1,5c-10

*Abandonàreu els ídols, per servir Déu i esperar el seu Fill*

Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Tessalònica

Germans, ja sabeu el que fèiem per vosaltres mentre érem a la vostra ciutat. També vosaltres heu imitat el nostre exemple i el del Senyor, acollint la paraula de Déu enmig de moltes adversitats, plens del goig de l'Esperit Sant. Així heu estat un model per a tots els creients de Macedònia i d'Acaia, perquè, des de la vostra ciutat, s'ha estès el ressò de la paraula del Senyor. I no solament a Macedònia i a Acaia, pertot arreu parlen de la vostra conversió de manera que no ens cal afegir-hi res: ells mateixos contenen com va ser la nostra arribada entre vosaltres i com abandonàreu els ídols i us convertíreu a Déu per adorar només el Déu viu i veritable i esperar del cel Jesús, el seu Fill, que ell ressuscità d'entre els morts i que ens salvarà de la pena en el judici que ha de venir.

## Al·leluia

*Qui m'estima farà cas de les meves paraules; el meu Pare l'estimarà, i vindrem a fer estada en ell*

## Evangelí

Mt 22,34-40

*Estima el teu Déu, i estima els altres com a tu mateix*

Lectura de l'evangelí segons sant Mateu

En aquell temps, quan els fariseus s'assabentaren que Jesús havia fet callar els saduceus, es tornaren a reunir, i un d'ells, mestre de la Llei, per provar-lo, li va fer aquesta pregunta: “Mestre, quin és el manament més gran de la Llei?” Jesús li contestà: “Estima el Senyor, el

teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb tot el pensament. Aquest és el manament més gran i el primer de tots. El segon és molt semblant: Estima els altres com a tu mateix. Tots els manaments escrits en els llibres de la Llei i dels Profetes venen d'aquests dos.”

## Calendari de la setmana

# Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

CICLE LITÚRGIC A; FERIA I  
TEMPS DE DURANT L'ANY  
SALTERI: SETMANA 2

## Octubre

### 29. DIUMENGE

*Diumenge XXX de durant l'any, Verd.*  
Lectures: Èxode 22,20-26 / Salm 17 / 1 Tessalonicencs 1,5c-10 / Mateu 22,34-40. A Girona: **Sant Narcís, b. i mr.** (S), Vermell  
SANTORAL: Eusèbia, vg. i mr.; beat Miquel Rua, prev.

### 30. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: Romans 8,12-17 / Salm 67 / Lluc 13,10-17  
SANTORAL: Eutròpia, mr.; Marcel, Claudi, Rupert i Victori, mr.; Zenòbia, mr.

### 31. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: Romans 8,18-25 / Salm 125 / Lluc 13,18-21  
SANTORAL: Alfons Rodríguez, rel.; Lucil·la, vg. i mr. Quintí, mr.; Volfang, b.

## Novembre

### 1. DIMECRES

**Tots Sants** (S), Blanc. Lectures: Apocalipsi 7,4.9-14 / Salm 23 / 1 Joan 3,1-3 / Mateu 5,1-12a

### 2. DIJOUS

**Commemoració de Tots els Fidels Difunts**, Morat. Lectures: Lamentacions 3,17-26 o bé Romans 6,3-9 / Salm 129 / Joan 14,1-6

### 3. DIVENDRES

Fèria, Verd. O bé **Sant Martí de Porres, rel.** (ML), Blanc. Lectures: Romans 9,1-5 / Salm 147 / Lluc 14,1-6. A Urgell: **Sant Ermengol, b.** (S), Blanc. A Solsona: **Sant Ermengol, b.** (MO), Blanc. A Vic: **Sant Pere Almató, prev. i mr.** (ML), Vermell  
SANTORAL: Malaquies, b.; Sílvia.

### 4. DISSABTE

**Sant Carles Borromeu, b.** (MO), Blanc. Lectures: Romans 11,1-2a.11-12.25-29 / Salm 93 / Lluc 14,1.7-11  
SANTORAL: Fèlix de Valois, prev. i cofund.; Modesta, vg.; Vidal i Agrícola, mr.



**El Sant** 31 d'octubre

## Volfang

Nascut a Suàbia (Alemanya), Volfang va estudiar a Reichenau amb els benedictins. Durant uns anys va ser professor a l'escola de la catedral de Trier, però ben aviat va decidir ingressar a l'orde benedictí, al monestir d'Einsiedeln. Allí va ser nomenat cap de l'escola del monestir, i va rebre l'ordenació el 971. Posteriorment, va marxar amb un grup de monjos a predicar entre els magiars d'Hongria, però l'any següent, el 972, va ser nomenat bisbe de Ratisbona per l'emperador Otó II.

Com a bisbe es va distingir bri-

llantment pel seu afany reformador i per les seves habilitats com a estadista. Va reformar el clergat de la diòcesi, va restaurar els monestirs, va promoure l'educació, va predicar amb entusiasme i també va ser conegut per la seva caritat i ajuda als pobres, i va rebre el títol d'Elemosynarius Major (gran almoïner). La tradició també diu que Volfang va ser tutor de l'emperador Enric II. Va morir en un municipi d'Àustria l'any 994, i no va ser fins al 1052 quan va ser canonitzat pel papa sant Lleó IX.





**CONSOL  
MUÑOZ**

Franciscana  
missionera

A tots els fidels, una bella imatge, sobretot de Crist a la Creu o de la seva Mare, ens pot elevar a l'esfera de la fe, i fer que sentim més propera la seva presència a la nostra vida

## Les imatges a les esglésies

**L**a *Sacrosanctum concilium*, en el n. 125 manifestava: “Que es mantingui fermament la pràctica d'exposar a les esglésies imatges sagrades a la veneració dels fidels; que es faci, però, amb moderació en el nombre i que entre elles hi hagi un ordre, per tal que no causin estranyesa al poble cristià ni afavoreixin una devoció menys ortodoxa.”

Seguint el fil, seria bo de no recarregar les esglésies amb moltes imatges. Sí que hi ha d'haver una imatge central de Crist, una de la Mare de Déu, i una altra del sant o santa titular de l'església. Després, les imatges de més devoció dels fidels d'aquella església o d'una família religiosa concreta, sense sobrepassar-se en nombre. També cal tenir en compte la qualitat artística de les imatges, ja que aquestes han de servir per elevar l'esperit i alimentar les actituds de fe dels fidels.

En un document de la Comissió Episcopal Espanyola de Litúrgia sobre la pietat popular trobem: “La pietat popular pot descriure's com la manera peculiar que té el poble de viure i d'expressar la seva relació amb Déu, amb la Santíssima Verge i amb els sants.” D'aquí, en podem deduir que la devoció per mitjà de les imatges és

un punt fort de pietat popular.

Podem veure les imatges, d'alguna manera, com a mediadores d'una presència, i això ens porta a una proximitat amb qui hi està representat. Per exemple, la imatge de la Verge Maria o d'un sant o santa ens convida a sentir-los més propers. També les imatges ens ajuden a la contemplació i a la pregària meditativa; tenen un llenguatge propi, visual i simbòlic, que ens conviden a una actitud personal de resposta davant la persona representada en la imatge, i ens acosten al transcendent.

Així doncs, a tots els fidels, una bella imatge, sobretot de Crist a la Creu o de la seva Mare, ens pot elevar a l'esfera de la fe, i fer que sentim més propera la seva presència a la nostra vida.

Sobre els artistes d'obres d'art sacre — en el nostre cas ho referim als autors de les imatges — diu l'anteriorment esmentada *Sacrosanctum concilium*: “Els artistes que, conduïts pel seu enginy, desitgin glorificar Déu en la santa Església, recordin sempre que el seu treball és una certa imitació sagrada de Déu Creador i que les seves obres estan destinades al culte catòlic, a l'edificació dels fidels i a la seva instrucció religiosa” (n. 127).

## ESPai LECTORS

# “De la mort a l’amor”

**MN. JUAN MANUEL  
BAJO LLAURADÓ**

Director-coordinador  
de SIPS-Catalunya

Aquesta podria ser la síntesi de la Jornada de formació que va organitzar el Secretariat diocesà de Pastoral de la Salut de Barcelona per als preveres i agents de pastoral que presten el seu ministeri als diferents centres de la diòcesi, dins del marc de la formació permanent que reben.

Sempre el tema de la mort fa por, tant per afrontar-la, viure-la o acompanyar-la, i més en situacions difícils, com pot ser actualment el procés d'ajuda a morir (PRAM), que ja no és una tasca de persones solitàries, sinó d'un treball en equip: malalt, família, professionals assistencials i professionals psicòlegs i espirituals, segons va expressar la Dra. Carmen Benito, directora d'aquest Secretariat.

Després d'una pregària feta per Mons. Javier Vilanova, bisbe auxiliar i responsable de la Pastoral de la Salut a l'arquebisbat, i després de llegir la paràbola del bon samarità —fixa l'atenció en l'expressió: “i se'n compadí d'ell”—, va donar pas a la presentació ètica-pastoral del tema a càrrec de Mn. Juan Manuel Bajo, director-coordinador del SIPS. Va presentar l'eix de la reflexió que desenvoluparien els posteriors ponents amb tres punts: la necessitat d'un acompanyament humà, professional i emocional en aquest procés d'acompanyament a la mort, centrat en la tasca i cura dels agents pastorals.

Josep Soler, psicòleg de l'Hospital Josep Trueta de Girona, va reflexionar sobre la necessitat d'aquest acompanyament en equip i de manera especial per cobrir les necessitats emocionals que sorgeixen en aquests moments. Ho va fer a través del recurs de la literatura i del cinema, on va ressonar de manera molt reeixida la frase que donava síntesi a la Jornada: “De la mort a l'amor.”



Carmen Benito i el bisbe Javier Vilanova, durant la seva intervenció.

Va reforçar aquesta tasca d'acompanyament la intervenció de Mn. Sebastià Aupi, capellà responsable del servei d'assistència espiritual i religiosa (SAER) del mateix hospital. Va posar l'atenció en la religiositat popular de les terres gironines per explicar l'atenció espiritual en aquest camí de la PRAM, fent esment d'unes figures de l'entorn de la passió de Jesús: el cirineu, la compassió/pietat dels qui acompanyen i el dolor-sofriment amb la mirada de la Dolorosa. Mn. Josep Maria Forcada, metge i capellà de l'Hospital de Sant Pau, va donar unes pinzellades de la seva pròpia i llarga experiència, i va aconsellar ser molt misericordiosos quan ens trobem davant d'aquestes situacions.

Va tancar la jornada l'exposició magistral de la Dra. Margarida Bofarull, membre de la Pontifícia Acadèmia de la Vida, que va donar la visió del magisteri de l'Església en aquest tema. Es va fixar en *Sembradors d'esperança*, document de la CEE, on va fer una distinció mèdica i científica

entre sedació pal·liativa i eutanàsia. Des d'una perspectiva personal, va reflexionar sobre l'acurada i amorosa manera d'acompanyar les persones en les situacions d'alt risc, sense rebaixar-ne la dignitat.

Universitat  
Abat Oliba CEU

**Màsters i Postgraus**

**Procés d'admissió**  
**100% online i gratuït**

QR code: [Inscriu-t'hi aquí, al QR](#)

Canvia el teu present. crea el teu futur.

## Cartes

### Eduard Sala, nou director de Càritas diocesana de Barcelona

En un Full parroquial de fa ja molts anys vaig llegir l’anunci d’una taula rodona a Pompeia, en què hi participarien David Fernández i Eduard Sala. El tema era la pobresa. En aquell acte vaig reconèixer que jo havia de ser voluntari de Càritas. I així és des de llavors.

A l’Eduard sempre li dic que ell és el “culpable” de la meua relació amb Càritas. El seu entusiasme, optimisme i positivisme que em va contagiar en aquella trobada és una actitud que ell sabrà traslladar a Càritas diocesana de Barcelona des de la direcció, fent relleu de Salvador Busquets. Magnífic article de Carme Munté que lleigeixo en el número de *Catalunya Cristiana* del 15 d’octubre passat.

JAUME ESTRUCH PUIG

### La mirada de Jesús

“Algú ha vist mai els ulls de Jesús? Algú en sap el color?” Un mossèn ho predicava..., i una mare de família després se li apropa per dir-li: “Jo sí que he vist els ulls de Jesús. Sé de quin color són.”

El sacerdot resta sorprès, i la dona li continua dient: “Jo veig els ulls

de Jesús en els ulls del meu marit, també en els de cada un dels meus fills, i cada vegada que veig un pobre al carrer, hi veig també els ulls de Jesús. Sempre que em trobo amb un infant, hi contemplo la mirada de Jesús; quan atenc un ancià desvalgut, el seu esguard és el de Jesús.” I el mossèn assenteix i li recorda: “Tot allò que fèieu a un d’aquests germans meus més petits, m’ho fèieu a mi” (Mt 25,40).

Sí, podem saber el color, la forma, la lluïssor... dels ulls de Jesús, perquè Ell s’identifica amb el germà.

GNA. NÚRIA VIÑOLAS ESTEVA

### Més enllà de l’amnistia

Efectivament, a Catalunya hi ha qüestions encara per resoldre i que van molt més enllà de l’amnistia als líders independentistes. I no em refereixo només al desastre de Rodalies en algunes de les seves línies, que també. N’hi ha prou de recordar els nivells de desigualtat social i de pobresa.

MARTÍ MANCILLA MUNTADA

**PODEU ENVIAR LES CARTES A:**  
[redaccio@catalunyacristiana.cat](mailto:redaccio@catalunyacristiana.cat)

## POSTALS DES D’ANDALUSIA

### Una mirada al “més enllà”

Octubre ens diu “adeu” i arriba novembre, el mes que convida a una mirada al “més enllà”. I què és el “més enllà”? Els nostres coneixements científics sobre l’existència de l’home sobre la terra arriben només fins a la seva mort. A partir d’aquí, la ciència se centra en el final de la seva matèria, en la seva descomposició i la seva desaparició com a persona.

Sempre queda el que deixem de “paraula i d’obra” a la humanitat, al petit cercle familiar o a l’ampli camp de les publicacions fetes. Això queda per a la gent important, diguem-ho així.

El ciutadà de carrer entra en el “més enllà” sense la més mínima idea del que serà ni de en què consistirà. Només les paraules de Jesús de Natzaret: “Jo soc la resurrecció i la vida i qui creu en mi, tot i que hagi mort viurà, ens han obert de bat a bat les portes de l’esperança, des de la riba de la fe.

Un torrent de preguntes ens assetja sempre: acaba la nostra existència quan morim o continuem existint en una altra vida, en una altra dimensió, en l’anomenat pel món cristià “cel” o “paradís”?

Joan Pau II ens va deixar aquesta bonica definició del que és el cel: “La plenitud de la vida en la intimitat amb Déu.” Està clar que som limitats i finits, està clar que naixem, creixem, ens desenvolupem i morim, però hi haurà una “justícia final”?

Novembre ens convida a recordar els nostres éssers estimats, als cementiris o als columbaris. I ens convida a repensar el nostre final en aquest escenari de la història.

Com deia un estimat company periodista: “L’amor ha de fer-nos eterns. Com no he de poder veure més els meus pares, els meus germans, els meus amics?” Però només un Déu, que s’ha revelat en la història ens pot dir: “Tu no moriràs pas, tu viuràs per sempre.”

**ANTONIO GIL**  
 Sacerdot i periodista

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

### CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

Dr. Rafael Solanas Anglada

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D’ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

### LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de *Catalunya Cristiana* tindran un descompte de 20 euros  
[www.centromedicoplazamolina.es](http://www.centromedicoplazamolina.es)

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741  
 c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

# Els goigs del Rector de Vallfogona dedicats a sant Miquel Arcàngel

Són els únics inqüestionablement seus

## NORA VELA

Membre de l'Associació Amics dels Goigs i creadora del blog bibliogoigs

Aquest any està destinat a evocar el gran escriptor barroc Francisc Vicent Garcia, que moria a Vallfogona de Riucorb (Conca de Barberà) el 2 de setembre del 1623. Es commemoren els quatre-cents anys de la mort del Rector de Vallfogona, la personalitat del qual ha estat molt estudiada en tots els sentits i amb publicacions definitives del professor i acadèmic Albert Rossich en edicions del 2022 i 2023. En matèria de goigs, destaca justament el fet que els dedicats a sant Miquel Arcàngel siguin els únics inqüestionablement seus.

El nom que portaven en l'edició inclosa al volum de *L'harmonia del Parnàs*, del 1700, (pàg. 199–200) era el de *Goigs del gloriós arcàngel sant Miquel*, títol que s'allarga en edicions posteriors i que passen a titular-se *Goigs en llahor de la aparició de sant Miquel Arcàngel, qual festa ce-*

*lebra l'església en lo dia 8 de maig*. La tornada diu així: “Puix sou capitá esforsát/ del eczercit del Senyor:/ defensens vostre valor/ Miquel, arcàngel sagrat.”

### Tres aparicions

Tres són les aparicions, reconegudes cap al segle XVII, que indiquen el desig del sant arcàngel de baixar a la terra i fer-se present per “amor als cristians”, com diuen els goigs. Les tres aparicions compten amb grans monuments conservats fins a l'actualitat.

La primera té lloc en una cova del mont Gargano, prop de la costa oriental d'Itàlia, quan servia de refugi a un brau que espantava els habitants de la comarca per no poder combatre'l. Per consell dels eclesiàstics propers, il·luminats per sant Miquel, tres dies d'oracions i dejunis de la població van

fer que s’anul·lés la presència de l’animal. Una processó d’agraïment a l’arcàngel i el projecte de dedicar-li un temple integrat en la cova es van fer realitat.

Encara ara, Gargano és objecte de pelegrinatges que recorden sant Miquel, com també les quatre estrofes ben explícites d’aquests goigs. El dominic del segle XIII Jaume de Voràgine, a la seva història fabulosa dels sants titulada *Llegenda àuria*, parla molt extensament d’aquesta aparició.

Una altra està situada al famós mont Saint-Michel, de Normandia, que porta ostentósment el seu nom. El cas és que un bisbe benedictí va rebre el seu auxili en un episodi de malaltia en quedar-se aïllat al monestir i va suplicar-li que l’ajudés.


Igualment, va demanar que també protegís els pelegrins que, en la seva caminada cap al monestir, patien les inundacions que el terreny propiciava periòdicament, en quedar el monestir voltat d’aigua com una illa gran part del temps. Els devots patien accidents per les marors temporals que l’aïllaven, com li va passar a una devota embarassada que va parir joiosament “un infant agraciat”, atesa per la seva protecció.

La tercera aparició se situa a la gran mola romana que l'emperador Adrià, l'any 135, va aixecar amb la finalitat de fer el seu mausoleu personal i familiar. L'any 590, durant una gran epidèmia de pesta que va assolir la ciutat de Roma, el papa Gregori I va veure l'arcàngel sant Miquel al capdamunt del castell embeinant la seva espasa, cosa que significava l'acabament de l'epidèmia.

Per commemorar aquesta aparició, va coronar el castell amb l'estàtua del “Sant Àngel... on cessant la pestilència/eixugareu lo coltell”, que recita el Rector de Vallfogona. El castell de Sant’Angelo és un dels edificis més imponents i amb més història d’Europa.

Uns goigs sobrevolats d’històries, devocions, llegendes i admiracions. Actualment, quan saludem algun amic que es diu Miquel, ens “apareix” també la figura angèlica i emblemàtica en la imaginació, com li devia passar a Francesc Vicent Garcia, el nostre gogista!

**GOIGS EN LLAHOR**  
**DE LA APARICIÓ DE SANT MIQUEL ARCANGEL,**  
QUAL FESTA CELEBRA L' ESGLESIA EN LO DIA 8 DE MAIG.  
Composts pel celebrat Dr. Francesch Vicens Garcia, Rector de Vallfogona.



**P**uix son capità esforsat  
Del exercit del Senyor:  
Defensens vostre valor,  
Miquel, arcàngel sagrat.

Gloriosa es la memoria  
Del primer combat que féreu,  
Quan à Llassifer vencèreu  
Y llansàreu de la gloria,  
Dient ab zel abrasat:  
Qui es igual al Senyor?  
Defensens, etc.

Tota la esquadra enemiga  
De vostra espasa fugint,  
Lo etern dany està patint  
De aquella soberbia antiga,  
Mentres sou vos tant amat  
Del etern Emperador.  
Defensens, etc.

Be, com en aquesta guerra  
Ab armes de diamant  
Foreu del infern espant,  
Llum sou estat de la terra,  
En la qual vos sou mostrat,  
Mostrant als cristians amor.  
Defensens, etc.

La primera aparició  
En la Gàrgana montanya,  
Per tant singular y estranya  
Causà al mon admiració:

Com à toro ennuvolat,  
Fonch lo vostre resplandor.  
Defensens, etc.

Veent al graciós animal  
A la entrada de la cova,  
Un de son arch vol fer prova,  
Panyint al bou per seuyal:  
La fletxa lo tir ha errat,  
Puix que ferit al cassador.  
Defensens, etc.

Espantats los Sipontins,  
Cercan, dejunant tres dias,  
La causa en pregaries pies  
D' estos efectos divins:  
Mes Vos l' heveu declarat  
Avisantne à son pastor.  
Defensens, etc.

Ab solemne professió,  
Lo bisbe à la cova acut,  
Com li havien aparegut  
A tots donà relació:  
Restà aquell lloch dedicat  
Perà temple en vostre honor.  
Defensens, etc.

Altre temple en Normandia  
Miraculosament fou  
Un bisbe aquí aparexer  
Y per vostra trassa 's guia:  
Quant malait ha allí arribat

Remey troba à son dolor.  
Defensens, etc.

Rodejada està del mar  
Aquesta vostra capella  
Mes dos vegades à ella  
Cada any si pot aanr;  
Que lo mon està apartat  
Permetentho son Creador.  
Defensens, etc.

Una devota prenyada,  
Del mar no podent fugir  
Dins l' aigua vingué à parir  
De dos perills deslliurada:  
Ab un infant agraciat  
Isqué, vencent la maror  
Defensens, etc.

De Sant Angel lo castell  
En ares vos reverencia  
Hont cessant la pestilencia  
Axugareu lo coltell,  
Perque ja havia cessat  
L' ira justa del Senyor.  
Defensens, etc.

**TORNADA.**

Puix son capità esforsat  
Del exercit del Senyor  
Defensens vostre valor  
Miquel, arcàngel sagrat.

†. Ora pro nobis beatissime Michael, Princeps in Ecclesia Christi. †. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

**OREMUS.**

*Omnipotens sempiternae Deus, qui salutem humanam ex summa clemencia tua gloriosissimum Principem Ecclesiae tuae Michaelem Archangelum mirabiliter deputasti; concede, ut ejus salutari subsidio hic mereamur ab hostibus omnibus defendi, et in nostro obitu liberari, tuoque excelsae majestati presentari. Per Christum, etc. Amen.*

Barcelona: Estam. de Lluís Tasso.—1870.

Aquests goigs es van imprimir l'any 1870.



L'abadia del mont Saint-Michel està consagrada al culte de l'arcàngel sant Miquel.

# Recuperar el llenguatge de les campanes

II Jornades de campanologia de l'arquebisbat de Barcelona

**MAC**

Barcelona

**D**esprés de la bona acollida de Vivos voco. I Jornades de campanologia de l'arquebisbat de Barcelona l'any 2021, els Campaners del Pi i el Secretariat de Patrimoni de l'arquebisbat n'han organitzat la segona edició a la Facultat Antoni Gaudí d'Història, Arqueologia i Arts Cristianes.

“Aquestes jornades tenen l'objectiu principal de donar a conèixer les campanes a una societat concreta. Han estat, i són, un element indispensable de la vida quotidiana. Les campanes es desconeixen tant a nivell material (la seva manera de funcionar, els seus elements) com immaterial (els tocs, el respecte pel campanar i l'antic ofici del campaner)”, explica Nil Rider, historiador medievalista i organitzador de les jornades.

Sorprendrà a moltes persones el títol de les jornades: *Vivos voco*. “El significat és fàcil: ‘convoco els vius.’ És una de les frases que tot sovint es poden trobar en distintes campanes; generalment, la cantarella diu *Vivos voco, mortuos plango, fulgura frango*, i algunes hi afegeixen *festa decoro* (‘convoco els vius, ploro els difunts, trenco els llamps, decoro les festes’). Són els usos del so de les campanes per a la societat”.

Rider posa en relleu que “des que el 1929 es van electrificar les campanes de la catedral de Barcelona, es va sentenciar de mort una societat, una manera de comunicar-se. En aquesta edició hem parlat del present, dels grups de campaners que es resisteixen a morir, de quins són els seus reptes i quines són les seves diferències amb els seus avantpassats directes. Hem analitzat quines



Les campanes, element indispensable de la vida quotidiana.

són les propostes de futur, cap on ha d'anar el món del toc manual de campanes, declarat Patrimoni Immaterial de la Unesco. També hem volgut conèixer el passat: quin ha estat el so de Barcelona i per què eren importants els silencis i les campanes. Entendre d'on venim per saber quina és la direcció per prendre”.

L'historiador reconeix que “el llenguatge de les campanes al país resta totalment oblidat. Els sistemes de mecanització han destrossat un codi. És com dir córner en lloc de cantonada o *tote bag* per dir bossa de roba... Les campanes tenien una codificació i una descodificació; el campaner emetia uns sons que el

ciudadà coneixia, i n'identificava el missatge. Se sabia que era l'*Àngelus* no per l'hora, sinó per la combinació i el ritme del toc”.

“Els catalans —especifica Nil Rider— tenim una varietat escassa de moviments, o bé repiquem, movem el batall contra la campana fent un ritme clar, o bé les ventem, movent campana i tremuja fins que queden boca amunt: posades a seure. Gairebé mai no es fa una volta sencera, i això identifica el toc; els cops del batall al bronze de la campana tenen un ritme únic. El nostre llenguatge és repicat i posat a seure, però, com tot, té ‘dialectes’ i aquesta és la riquesa del toc de campanes, la seva varietat!”

## ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

# Els exoplanetes presenten interrogants per als astrofísics



Imatge de l'exoplaneta Corot -7b.



**MN. FRANCESC NICOLAU**

Professor emèrit de la Facultat de Teologia de Catalunya

Foto: Flickr / European Southern Observatory

**C**om sabeu, hom anomena “exoplaneta” qualsevol astre opac que estigui orbitant una estrella més enllà del sistema solar. Que les estrelles, tan semblants com són al nostre Sol, podien tenir planetes era ja cosa admesa per tots els científics, però per la seva mida petita respecte d’una estrella i no ser lluminosos en feia difícil la visió. No ha estat fins al perfeccionament actual de la telescopia que s’han pogut albirar aquests planetes. El primer que es va detectar va ser a l’any 1995. Era

un astre més gran que la Terra, però més petit que el nostre Júpiter.

I la cosa va continuar. Sobretot gràcies al telescopi posat en òrbita l’any 2009, que s’anomenà Kepler en honor del cèlebre matemàtic i astrònom que visqué al segle XVII (1571-1630). Aquest instrument va fer la seva feina fins al 2018, que és quan acabà el combustible. La feia veient-hi molt clar des de l’òrbita, gràcies a no tenir l’impediment de l’atmosfera terrestre. El nombre d’exoplanetes que va descobrir va ser de 2.600. Però no ha estat ell sol a fer aquesta feina. També ja observa el cel, des de l’òrbita on el van posar el dia de Nadal del 2021, el telescopi que porta el nom de James Webb (us en vaig parlar el 13 de febrer del 2022). En total, ja passen ara de 5.000 els astres d’aquesta mena detectats i consignats.

Ara bé, els astrònoms pensaven trobar-se amb planetes semblants als que hi ha al sistema solar, que es classifiquen en dos tipus: els rocallosos, de mida petita, que són Mercuri, Venus, la Terra i Mart, i els gasosos, de més volum, Júpiter, Saturn, Urà i Neptú. I sí que n’han trobat de sem-

blants, però també han hagut de fer un afegit a la classificació: els aquosos. El que va fer que es parés esment en aquesta altra mena d’astres va ser l’estudi d’un exoplaneta anomenat Kepler138d, que es troba orbitant una estrella a 218 anys llum de distància.

Ha estat l’astrònom Björn Benneker, de la Universitat de Montreal, qui ha plantejat el problema que presenta. L’anàlisi que ha fet d’aquest exoplaneta, escatint-ne la densitat i altres detalls, informa que es tracta d’un objecte compost d’aigua i gairebé res més. En cas de tenir un nucli sòlid, ha de ser molt petit. Aquesta aigua arriba fins a bullir en l’hemisferi on hi bat el Sol, mentre que, al mateix temps, a la part on és de nit s’hi originen pluges enormement torrencials. Encara que hi hagi tanta abundor d’aigua, les condicions perquè hi hagi vida són pràcticament nul·les. I com es pot haver format un astre així? Ara ja se n’han detectat d’altres de semblants i s’ha iniciat l’estudi de cinc d’ells, triats d’entre els descoberts pel telescopi James Webb. Esperem que ens en puguin dir alguna cosa més els astrofísics que en fan anàlisi.

TRADICIONS REMEIERES

# L'espígol i el tomaní mascle



L'espígol és un extraordinari repel·lent i insecticida natural.



**FRA VALENTÍ  
SERRA DE MANRESA**

Arxiver dels Caputxins  
Foto: Flickr / Anne Reeves

L'espígol (l·lat., *Lavandula spica*; cast., *espliego*) i el barballó (l·lat., *Lavandula latifolia*; cast., *alhucema*) són uns extraordinaris repel·lents i insecticides naturals i, alhora, són unes plantes d'olor molt estimades en fitoteràpia i en perfumeria. Els antics infermers conventuals solien preparar amb les fulles i amb els caps florits d'espígol uns banys calents molt olorosos i de gran eficàcia contra el raquitisme i per als

dolors reumàtics. També, la maceració de fulles i caps florits de la lavanda els usaven els frares i els monjos com a digestiu i com a tònic antinerviós, ja que una infusió beguda després del sopar és un eficaç tranquil·litzant que afavoreix el son. A les infermeries conventuals hi solia haver algun coixí fet amb brots d'espígol, usat per afavorir el descans dels qui patien malalties de caràcter nerviós. Quan la maceració dels caps florits de l'espígol era feta en alcohol, se solia emprar per fer fregues a contrapell i així temperar els dolors reumàtics i, sobretot, s'aplicava per a la desinfecció de les ferides.

El tomaní o romaní mascle (l·lat., *Lavandula stoechas*; cast., *cantueso*), que en l'argot dels antics caputxins en deien caps d'ase, fou una herba remeiera emprada també com a antisèptic per a la desinfecció de les ferides i també com a estimulant de la digestió.

En les hortes conventuals, a l'espai dedicat a les herbes remeieres —i que els caputxins en l'argot d'estar per casa deien “l'horta de Jericó”—, els frares hi solien plantar mates de *Lavandula vera*. En la tradició mèdica dels caputxins, la lavanda —o espígol— formava part de la composició del popular bàlsam del Bon Samarità, que els frares preparaven posant en ebullició “una igual quantitat d'oli y de vi ab un grapat de romanill y d'espígol, farigola, ruda. Colat y llest, s'hi mescla una quantitat d'esperit de vi per fer fregues a la part dolorida que guariràs, y s'hi posa al damunt draps calents” (BHC, *Receptari*, s.f). En temps de pesta, els frares feien fumigacions amb mates seques de romaní i d'espígol per desinfectar les estances de les miasmes. A l'article vinent us parlaré, si Déu vol, de les funcions remineralitzadores de l'agreta.



### DOLORS BRAMON

*Professora d'islam*  
Fragmenta Editorial, 2023,  
112 pàg.

Arabista, historiadora i islamòloga, Dolors Bramon ha tingut una trajectòria acadèmica i vital d'una singular intensitat. Amb el seu discurs no pretén ni defensar l'islam ni combatre'l. Simplement, explicar, descriure, comprendre. És el que entén que una professora d'islam ha de fer.



### JOSEP LLIGADAS

*La JOBAC, una proposta eclesial i social*  
Centre de Pastoral Litúrgica, 2023,  
136 pàg.

La JOBAC va ser un moviment de joves cristians amb forta implantació a Barcelona i la seva àrea entre els anys 1974 i 1992, moment en què es va fusionar amb la JOC. Va crear un estil d'acció pastoral molt renovador; un estímul per al moment actual.



### FUNDACIÓ ESCOLA CRISTIANA DE CATALUNYA

*Edu&Eva*  
Editorial Claret, 2023, 146 pàg.

La Fundació Escola Cristiana de Catalunya aplega en aquesta obra un conjunt d'escrits elaborats des del Departament de Pastoral en els darrers anys a tall de llocs de meditació compartida sobre el diàleg entre educació i evangelització.



### JOSEP MIRÓ I ARDÈVOL

*La sociedad desvinculada*  
Ediciones Trébedes, 2023,  
266 pàg.

Aquest llibre planteja com a causa originària de les crisis vidents (econòmica, cultural, social, moral, educativa i religiosa) la degradació i la ruptura dels vincles humans. Publicat el 2014, l'autor l'ha tornat a editar, fonts i dades actualitzades.



### AUTORS DIVERSOS

*Renovables: l'energia de la llibertat*  
Pòrtic Edicions, 2023,  
280 pàg.

Ramon Tremosa, Jaume Morron i Manel Torrent activen de nou el debat sobre l'energia verda. L'aposta dels tres especialistes té la virtut d'un coneixement profund de les renovables, de l'activitat en altres països europeus i de les potencialitats concretes del nostre país.



### MARINA TSVETÀIEVA

*Fites*  
Edicions de 1984, 2023,  
192 pàg.

Aquests dos reculls de poemes, publicats en català per primer cop, es van escriure entre el 1916 i el 1920. L'autora desplega un imaginari complex, en què amor i amicitia, maternitat i infantesa, ciutat i ruralia, hi conviuen enllaçats pel vincle de la poesia i la música.

## CRÍTICA DE CINEMA

## I quin equip!



**JOSAN MONTULL**  
Salesià

**CAMPEONEX**

DIRECTOR: Javier Fesser

GUIÓ: Javier Fesser, Athenea Mata, David Marqués

REPARTIMENT: Elisa Hipólito, Sergio Olmo, Bianeitor, Juan Margallo, Jesús Vidal, Gloria Ramos, Fran Fuentes, José Lago, José de Luna, Alberto Nieto, Stefan López, Sergio Olmos

MÚSICA: Rafael Arnau

Espanya, 2023

Cinc anys després de l'exitosa gesta cinematogràfica de *Campeones*, Javier Fesser recupera l'excel·lent repartiment d'actors que formen l'equip de "Los amigos" per llançar-se a una nova aventura.

El nostre equip de "campions" abandona el bàsquet per endinçar-se per error en el fascinant món de l'atletisme de la mà d'una entrenadora novella. Entre les dures exigències de la nova disciplina i la sorprenent capacitat de l'entrenadora per atraure tot tipus de desgràcies i calamitats, tot acabarà sortint a l'inrevés.

En aquesta ocasió, Fesser prescindeix del carismàtic Javier Gutiérrez i posa com a entrenadora una jove inexperta, rebutjada, que sempre està de pega, però plena d'il·lusió (fantàstica Elisa Hipólito).

L'equip de "Los amigos" incorpora dos fitxatges nous. El més des-

tacat és Brian Albacete, més conegut com a Brianeitor, un jove *youtuber* d'Almeria de 21 anys que pateix una atròfia muscular degenerativa amb espina bífida.

L'acollida de Brianeitor dins el grup revoluciona l'equip que, lluny de veure com li disminueixen les forces, guanya en intel·ligència i enginy.

Amb moments molt divertits i emocionants, aquesta seqüela és més que digna. Aquests *CampeoneX* ens donen moltes lliçons: sempre cal acollir, confiar en les persones, estar oberts al perdó, la discapacitat no impossibilita, estem necessitats d'amistat i d'ajuda, podem aprendre de tots...

Simpàtica i humana, graciosa i tendra, el film conjumina la riallada amb l'emoció. De nou, "Los amigos" ens roben el cor amb una pel·lícula estupenda.

**AMB BON HUMOR**

## CRÍTICA LITERÀRIA

## Diuen...



**ROSA M. BOIXAREU**  
Biblista

Ambientada en la dictadura de Mussolini, ens parla de l'amistat; denuncia l'opressió, la crueltat de la guerra, la por, les mancances i les penúries d'uns enfront del benestar d'altres. Reflexiona sobre el sentit i la importància de la desobediència, sobre ser lliure, sentir-se lliure i què fer per ser-ho. És una radiografia de l'època, també de l'experiència humana, dels condicionaments que les circumstàncies imposen.

Al poble li diuen la Malnada (Magdalena), també diuen que porta desgràcies. És refusada, no és ben vista, tampoc anar amb ella. De família humil, està marcada per un fet tràgic del que, diuen, se la fa responsable. Mostra una llibertat salvatge, però lliure, amb els valors innats de saber què està bé i què no: s'enfronta enèrgicament, amb els seus recur-

sos, al sistema de l'època que vol fer ramat mesell de les persones. Té tretze anys.

La Francesca també té tretze anys. Ambient familiar distint. El seu benestar està lligat al prohoms del poble, camisa negra. La mare té cura més de si mateixa i de l'aparença que altra cosa: veu i vol la filla al marge de la seva vida, compta el "què diran". El pare hi és, però en silenci. La Francesca se sent atreta per l'actitud i la fermesa de la Malnada. Es fan amigues, íntimes. La Magdalena és per a la Francesca l'ideal de llibertat, la possibilitat de llum, més enllà de les ombres.

El Noé, aparentment submís, és l'ase dels cops del seu pare. Ferm, lúcid i fidel, practica una autèntica amistat amb la Malnada i la Francesca. No ho sembla. Ah, sovint, les aparences enganyen. El Noé és el contrapunt d'en Tiziano: aparentment... però les aparences enganyen; és algú amb esperit esquifit, míser.

És una història brillant i àgil que et submergeix en l'ambient i situacions de la narració, en els personatges: tots tenen les seves ombres. Correspon a cadascú descobrir les semblances amb el present.

**BEATRICE SALVIONI**

*La Malnada* (traducció de Pau Vidal)  
Edicions del Periscopi, 2023,  
296 pàg.

## UN NOU LLINDAR

## La matança dels innocents

És el títol que podríem aplicar a qualsevol guerra del segle XXI. No hi ha res que sigui proporcionat, les possibilitats de fer mal i estendre'l són cada vegada més infinites. Ningú no sap quina és la solució a tants conflictes mentre els polítics defensen els seus propis interessos prou vegades tan lluny de la defensa dels drets i les necessitats del poble. Aleshores, quan les coses són així, és la gent, és el poble innocent el qui és massacrada. És possible —ho dic quan escric aquestes lletres— que hi hagi més de mil infants que, amb molts més morts i ferits, siguin les víctimes innocents més nombroses?

Estem contemplant unes guerres en directe, la retransmissió de conflictes bèl·lics que succeeixen al moment. No és una pel·lícula, ni una representació escènica. Són guerres reals, veient amb horror els qui maten i els qui moren. Inconcebible! És possible que l'odi generi tanta violència i l'obsessió pel poder sigui la causa de tanta destrucció? Per què es rebutja el diàleg, la negociació, l'obertura de corredors humanitaris? En una guerra, tots hi perdem!

Des del primer moment del conflicte entre Israel i Hamas, com al llarg de tantes altres guerres com la d'Ucraïna, ens hem unit així en la pregària: "En aquesta humanitat nostra, dividida per dissensions i discòrdies, vós inclineu les voluntats perquè siguem promptes a la reconciliació. El vostre

Esperit mou el cor dels homes perquè els enemics tornin al diàleg, els adversaris es donin la mà i els pobles s'esforcin a fer camí els uns cap als altres. És també obra vostra que, amb voluntat de pau, les lluites es calmin fraterment, l'odi sigui vençut per l'amor i que la venjança deixi pas al perdó."

**SEBASTIÀ TALTAVULL ANGLADA**

Bisbe de Mallorca

## Catalunya ✝ Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS  
EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol  
i Andorra: 145 €  
Gibraltar i Portugal: 145 €  
Resta d'Europa: 222,99 €  
Amèrica i Àfrica: 254,19 €  
Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de:



Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya  
Departament de la Presidència

**Director:** Òscar Martí Navarro**Consiliari:** Mn. Miquel Ramón Fuentes**Sotsdirectora:** Carme Munté Margalef**Redactors:** Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Joan Andreu Parra**Lingüista:** Montserrat Pibernat**Fotògraf:** Agustí Codinach**Col·laboradors d'aquesta setmana:**

Juan Manuel Bajo, Júlia Ballester, Pilarín Bayés, Rosa Maria Boixareu, Esther Borrego, Agustí Borrell, Carme Escales, Juanjo Fernández, Quique Fernández, Jaume Flaquer, Bernat Folcrà, Antonio Gil, Concepció Huerta, Ignasi Miranda, Glòria Monés, Josan Montull, Rodrigo Moreno, Beatriz Moretó, Consol Muñoz, Pepe Navarro, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Mar Pérez, Quique, Ferran Riera, Valentí Serra, Sebastià Taltavull, Nora Vela, Bàrbara Virgil

**Redacció, administració, publicitat i promoció:**

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014  
BARCELONA

Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

redaccio@catalunyacristiana.cat

administracio@catalunyacristiana.cat

publicitat@catalunyacristiana.cat

subscripcions@catalunyacristiana.cat

hola@clubnousamics.cat

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn.

Francesc Malgosa

**Edita:** Fundació Missatge Humà i Cristià**Administració:** Isabel Giralt

(comptabil·litat), Dídac Campos (subscripcions)

**Club Nous Amics:** Janet Duatis**Autoedició i compaginació:**

Joan Pàmies

**Impressió:** Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

ISSN català: 2938-2238

ISSN internet: 2938-2254

Les opinions expressades pels nostres col·laboradors no reflecteixen necessàriament la d'aquest setmanari

# Agenda

## Barcelona

**ESGLÉSIA DE SANT GAIETÀ**

El **diumenge 29 d'octubre**, a les 17.00, concert de la Capella Francesa de Barcelona a favor de la Fundació Mirada de Esperanza (c/ Consell de Cent, 293 - Barcelona).

**SEMINARI CONCILIAR**

El **dilluns 30 d'octubre**, a les 18.00, conferència de Gabriel Seguí sobre la importància dels teatins en la litúrgia romana i de Maria Garganté sobre els teatins i l'art barroc (c/Diputació, 231 - Barcelona).

**NIT DE GETSEMANÍ**

El **dijous 2 de novembre**, per a sacerdots, homes i nois, a les 21.00, hora santa; a les 22.00, missa; el **divendres 3**, per a religioses, dones, noies i tota la parròquia, a les 19.00, hora santa; a les 20.00, missa. Hi haurà sacerdots per confessar. Parròquia Verge de Gràcia i Sant Josep "Josepets", pl. Lesseps, 25 - Barcelona.

**CRISTIANISME I JUSTÍCIA**

Els **dijous del 2 al 30 de novembre**, a les 19.00, curs *Alternatives a una economia que mata*; els **dilluns del 6 al 27 de novembre**, a les 19.00, curs *El Jesús dels evangelis davant la interpretació psicoanalítica* (www.cristianisme-justicia.net).

**MONESTIR DE SANT PERE DE LES PUEL·LES**

El **cap de setmana del 3 al 5 de novembre**, recés de camí de contemplació seguint el mètode de Franz Jalics amb Glòria Andrés i Rosa Suriñach. Inscripció: activitatspuelles@gmail.com.

**JORNADA PEDAGÒGICA**

El **dissabte 4 de novembre**, a les 9.00, la Societat Catalana d'Història Cultural, amb col·laboració amb l'Institut Obert de Catalunya i l'IS-CREB, celebra una jornada pedagògica sobre les tradicions clàssica i bíblica a la Catalunya contemporània. Informació: www.iscreb.org.

**CATALONIA SACRA**

El **dissabte 4 de novembre**, a les 11.30, visita guiada *L'ermita de Santa*

*Creu d'Olorda* amb Montserrat Pagès. Inscripcions: tel. 693 720 202.

## Lleida

**IREL**

El **dijous 2 de novembre**, a les 19.00, conferència inaugural del curs 2023-24 *Aprendre de la vida* amb Gregorio Luri a la sala d'actes del rectorat de la Universitat de Lleida (pl. Víctor Siurana, 1).

## Solsona

**ANY JUBILAR BELLPUIG**

El **dilluns 30 d'octubre**, a les 19.30, acte de celebració dels 400 anys de la primera arribada del Crist de Bormio a Bellpuig i 70 del seu retorn: missa en honor al Crist de Bormio a l'església de Sant Nicolau de Bellpuig.

**SANTUARI DEL MIRACLE**

El **cap de setmana del 17 al 19 de novembre**, art i espiritualitat *La música callada*. *Sentir amb l'ànima*. Més informació: tel. 973 291 699.

## Terrassa

**"LA MÚSICA DEL CEL"**

El **diumenge 29 d'octubre**, a les 17.30, concert dels organistes del Conservatori Reial de Brussel·les a la parròquia de Sant Esteve de Grànollers.

## Vic

**TERRITORI OLIBA**

El **diumenge 5 de novembre**, a les 12.00, concert d'Or Ensemble The rest silence al monestir de Sant Pere de Casseres a les Masies de Roda.

**PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA**

Per l'Església, perquè adopti l'escolta i el diàleg com a estil de vida, deixant-se guiar per l'Esperit Sant cap a les perifèries

## “El treball artesanal és una necessitat per a la formació del monjo benedictí”

**MACIÀ GRAU**

Barcelona

El 8 de setembre, Frederic Fosalba es va comprometre definitivament amb la comunitat benedictina de Montserrat, amb la professió solemne. Amb 51 anys va entrar al noviciat el 6 d'agost del 2018, i actualment és el sotsprefecte de l'Escolania i el responsable del taller d'enquadernació i de l'estació meteorològica del monestir.

### Què ha suposat fer el pas definitiu després de tots els anys de noviciat?

És un moment transcendent en aquest camí de discerniment personal i comunitari. Ha suposat un parar per tornar a fixar confiança en el seguiment de Crist i una reafirmació de la voluntat a consagrar-me al servei de Déu expressat en cadascun dels germans de comunitat i les persones que s'acosten al monestir i santuari. Significa fer un pas més, que continua oferint-me la possibilitat de donar-me al servei d'aquesta comunitat, la qual permet ser el que un és.

### Què va ser el que el va motivar a entrar al noviciat el 2018?

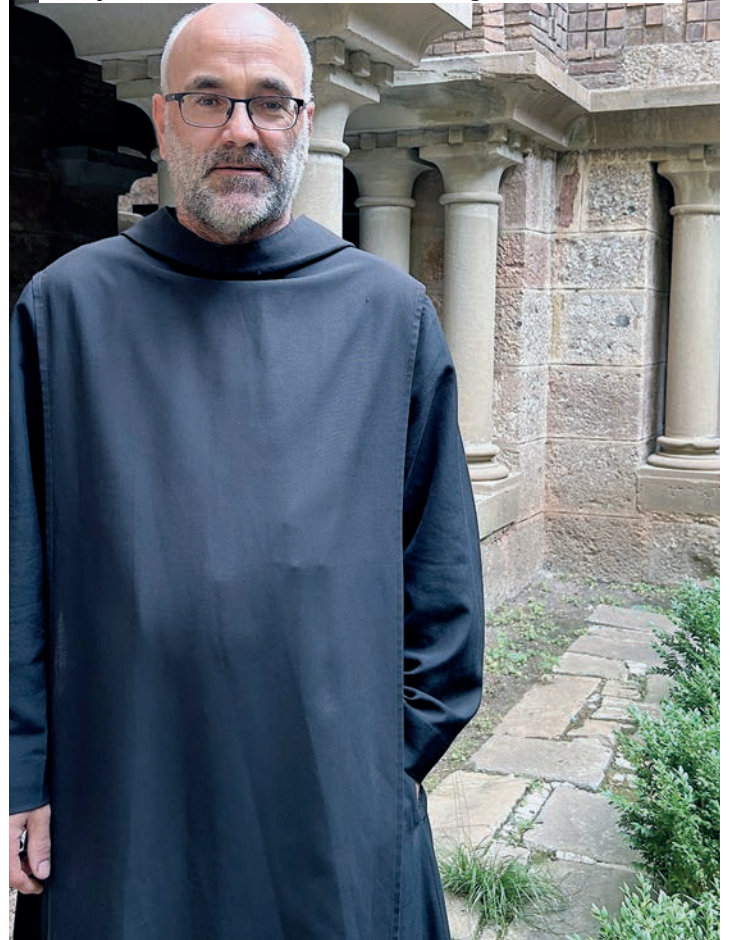
Bàsicament, donar resposta i sentir a la vida a preguntes que se'm van anar plantejant. Un camí llarg de coneixement interior que va obrir portes i que et va dirigint cap a aquesta crida vocacional de Déu.

### Continuarà amb les seves funcions com a sotsprefecte de l'Escolania? Ens pot explicar en què consisteix aquesta tasca?

Sí, després del curs passat, el P. abat ja va confirmar la meva continuïtat en aquest servei. La tasca principal és la d'ajudar el prefecte de l'Escolania en tot el què calgui en les seves funcions. Això es tradueix principalment en tasques a l'àrea de residència, en la presència institucional (concerts, pregària de *Salve*, etc.) i intentar ajudar els nois amb el que necessitin durant el seu dia a dia; per tant, la relació amb els nois és molt present, amb l'objectiu d'ajudar-los a créixer personalment i amb la seva relació amb els altres.

## G. FREDERIC FOSALBA

Sotsprefecte de l'Escolania i responsable del taller d'enquadernació i de l'estació meteorològica del monestir



### També és l'encarregat de l'estació meteorològica del monestir i del taller de l'enquadernació. Les feines al monestir no s'acaben mai!

I d'altres serveis!... Les necessitats perquè una comunitat funcioni són molt variades, i especialment a Montserrat. Aquests serveis ajuden en major o menor grau al funcionament de la comunitat, però tots tenen la seva importància. Totes aquestes tasques són viscudes amb el mateix esperit de servei. Totes dues feines estan molt arrelades al dia a dia de la vida monàstica a Montserrat i formen part de la llarga tradició històrica en l'estudi científic i cultural al monestir. Actualment, l'estació meteorològica forma part de la XOM (Xarxa d'Observadors Meteorològics), i aportem diàriament les dades oficials al Meteocat (Servei Meteorològic de Catalunya). El taller d'enquadernació és la continuació de l'antiga impremta de Montserrat i cobreix les necessitats de mantenir en òptimes condicions els llibres que la comunitat necessita per a la pregària i l'estudi; alhora que el treball artesanal és una necessitat per a la formació del monjo benedictí, tal com la Regla de sant Benet ens marca.

# ASSEMBLEA CIUTADANA PEL CLIMA DE CATALUNYA

LA TEVA

VEU

ÉS CANVI



**Participa, delibera, proposa.**

Informa-te'n a [participa.gencat.cat](https://participa.gencat.cat)



This project has received funding from the European Union's Horizon Europe Research and Innovation program under the grant agreement No 101092100



**Generalitat  
de Catalunya**

**Per la sostenibilitat,  
sempre endavant** 